ҲАР ТУП ҒЎЗА ҚОНИБ СУВ ИЧСИН!

Областимиз пахтазорларида иш қизғин кетмоқда. Колхозчилар, совхоз ишчилари социалистик мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун фидокорона меҳнат қилишяпти. Суратларда: (ўнгда) Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Куйбишев номли колхознинг илғор механизатори Аҳмад Ҳайдаров (Чапда) Янгийўл бошқармасидаги Свердлов номли колхознинг 970 гектардаги ғўзаси иккинчи парваришдан чиқарилмоқда. Ғўза кўндаланггига культивация қилинмоқда.

А. Абалян ва ЎзТАГ мухбири Қ. Розиқов фотолари.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 111 (2659). | Якшанба, 7 июнь 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIII ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XIII пленуми 6 июнда ўз ишини давом эттирди.

Пленумнинг кун тартибидаги иккинчи масала «Қурилиш ташкилотлари коллективларининг 1964 йил учун қабул қилган социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида»ги масала юзасидан «Ўзглавстрой» бошлиғи А. К. КАРИМОВ, «Главташкентстрой» бошлиғи П. М. РЕПИН, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрининг биринчи ўринбосари С. М. МАМАРАСУЛОВ, «Узглавколхозстрой» бошлиғи С. А. ОМЕРОВ, «Голодностепстрой» бошлиғи Э. Н. НИЗОМОВ доклад қилдилар.

Докладларни муҳокама қилишда Фарғона саноат область партия комитетининг биринчи секретари С. Р. РАСУЛОВ, Аму-Бухараканалводстрой бошқармасининг бошлиғи Н. Р. ҲАМРОЕВ, Сурхондарё область партия комитетининг иккинчи секретари А. С. ПОНОМАРЕВ, 160-қурилиш трестининг бошқарувчиси А. А. АБДУҲАМИДОВ, Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. С. СКРЕБНЕВ, Кунградводстрой экскаватор машинисти С. СААДИНОВ, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия-давлат контроли комитетининг раиси, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари М. М. МУСАХОНОВ, 150-қурилиш трести партия комитетининг секретари А. В. ҒАНИЕВ, Ўрта Осиё иқтисодий районий Қурилиш давлат ишлаб чиқариш комитетининг раиси В. М. ГУШЧИН, Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти ва тош йўллар министри И. В. СТРЕЛЬЦОВ, Ўрта Осиё темир йўли бошлиғи А. М. ҚОДИРОВ, Ўзбекистон ССР коммунал хўжалик министри М. З. МИРЗААҲМЕДОВ қатнашдилар.

Пленумда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ якунловчи нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан кенг қарорлар қабул қилди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ЎРТОҚ ЖОН ГОЛЛАН БИЛАН УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ М. А. Суслов ва КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев 5 июнда Буюк Британия Коммунистик партиясининг бош секретари ўртоқ Жон Голланни қабул қилдилар.

Бўлиб ўтган суҳбат Москва Кенгашлари Декларацияси ва Баёноти принциплари асосида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлиги учун кураш масалаларида ҳар иккала қардош партиянинг қарашлари бир хил эканлигини яна бир марта тасдиқлади.

Учрашув ҳар иккала партия ўртасидаги ўзаро муносабатларга хос самимият ва дўстлик вазиятида ўтди.

ЎРТОҚ ИОСИП БРОЗ ТИТОНИНГ ЛЕНИНГРАДГА ҚИЛАДИГАН САФАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Совети Раиси Никита Сергеевич Хрушчевнинг таклифига биноан, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти Иосип Броз Тито Финляндиядаги давлат визити тугаганидан кейин рафиқаси ва ўз ҳамроҳлари билан бирга бир оз вақт Ленинградда бўлади.

БАРАКАЛИ ПИЛЛА ХИРМОНЛАРИ

КАЛИНИН. Бошқармадаги Калинин номли колхознинг миришкор пиллачилари катта ғалабага эришдилар: 170 қути ипак қуртидан 14 минг килограммлик катта пилла хирмони кўтарилди. А. Аъзамов ва Х. Самадов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг пиллачилари ҳар қути ипак қуртидан ўрта ҳисобда 90—100 килограммдан ҳосил олдилар. Гарчи колхозда социалистик мажбурият аллақачон бажарилган бўлса ҳам, давлатга пилла сотиш қизғин давом этмоқда. Миришкорлар мажбуриятдан ташқари яна 2 минг килограмм пилла сотишга бел боғлашди.

А. Навоий номли колхоз пиллачилари ҳам маррага етдилар. Бу ерда салкам 7 минг килограмм пилла етиштирилди. «Партия XXII съезди» совхозининг 76 ёшли пиллачиси Ғуломназар ота Холматов пилладан катта хирмон кўтариб, ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлди.

Д. ЮНУСОВ,
О. ЛАТИПОВ,
Х. КАРИМОВ.

ЯНГИЙЎЛ. Республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейини муносиб тўёна билан кутиб олиш иштиёқида меҳнат қилаётган «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг азамат пиллачилари бошқармада биринчи бўлиб планни бажардилар. Тайёрлов пунктига 3630 килограмм юқори сифатли пилла жўнатилди. Рўзихон Камолова ва Комилжон Абдуллаев ўртоқлар бошлиқ звеноларнинг пиллачилари ҳар қути ипак қуртидан 100—110 килограммдан пилла етиштирдилар.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII Пленуми ўз ишини бошлаган кунда машъал «Шарқ юлдузи» колхози пиллачилари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Бу колхоз топширган пилла ҳозирги кунга қадар 16144 килограммдан ортиб кетди. Бу пландагидан 5594 килограмм кўп демакдир. Бошқача қилиб айтганда ҳар қути қурт уруғидан 80 килограммдан пилла териб олинди.

Колхоз пиллачилари республикамизнинг 40 йиллик тўйи шарафига ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, қолган пилла ҳосилини ҳам тезроқ териб топшириш учун курашмоқдалар.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ,
М. ПЕЙСЕНОВ.

ЎРТА ЧИРЧИҚ. «Ленин йўли» колхозининг Саломат Жўраева бошлиқ звеноси пиллачилари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни анча ортиғи билан адо этдилар. Бунда моҳир пиллачилардан О. Ҳамроев, Р. Рўзиева, Ҳ. Ҳамроева каби ўртоқларнинг ҳиссаси каттадир. Хўжаликда давлатга пилла топшириш қизғин давом этаяпти.

Ш. ХОЛМУҲАМЕДОВ.

Ҳурмат тахтаси

Ўзбекистон КП Тошкент қишлоқ область комитети ва область ижроия комитети **Калинин** ишлаб чиқариш бошқармасидаги қуйидаги илғор хўжаликларнинг давлатга пилла сотиш топшириғини бажарганликлари учун область **«Ҳурмат тахтаси»**га ёзишга қарор қилди.

КАЛИНИН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ БЎЙИЧА:

«Маданият» колхози (раиси **У. Исломов**, партия ташкилотининг секретари **Х. Мурватов**, агротехниги **С. Аҳроров** ўртоқлар). Колхоз пландаги 8100 ўрнига 8512 килограмм пилла сотиб, планини 105,1 процент қилиб бажарган.

«Коммунист» колхози (раиси **М. Мирсоатов**, партия ташкилоти секретарининг ўринбосари **Раззоқов**, агротехниги **А. Садбилаев** ўртоқлар) Колхоз 6800 ўрнига 6819 килограмм пилла сотиб, планини 100.3 процент қилиб бажарган.

Карл Маркс номли колхоз (раиси **Ғ. Абдуллаев**, партия ташкилотининг секретари **Х. Қўчқоров**, агротехниги **С. Набиев** ўртоқлар). Колхоз 8800 ўрнига 9065 килограмм пилла сотиб, планини 103 процент қилиб адо этган.

Ильич номли колхоз (раиси **Ғ. Саидалиев**, партия ташкилотининг секретари **Т. Умаралиев**, агротехниги **М. Маҳмудхўжаева** ўртоқлар). Колхоз 9500 ўрнига 10087 килограмм пилла сотиб, планини 106,2 процент бажарган.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ЎРТА ОСИЁ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюроси пахта, дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини шу йил 15 июндан бошлаб республикалараро ўзаро текшириш ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон ССР Тожикистон ССРни, Туркманистон ССРни ва Қирғизистон ССРнинг Ўш областини текширади. Тожикистон ССР Ўзбекистон ССРнинг Тошкент ва Сурхондарё областларини ҳамда Қорақалпоғистон АССРни текширади. Туркманистон ССР Ўзбекистон ССРнинг Хоразм, Бухоро ва Фарғона областларини текширади. Қирғизистон ССРнинг Ўш области Ўзбекистон ССРнинг Андижон областини текширади.

Ўрта Осиё республикаларининг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига ўзаро текширишни қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорларини бажаришга янада сафарбар қилиш, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг, Тожикистон ССР ва Тожикистон Компартиясининг, Туркманистон ССР ва Туркманистон Компартиясининг қирқ йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш белгиси остида ўтказиш таклиф қилинди.

Ўтказиладиган ўзаро текшириш кенг кўламда тажриба алмашишга ва мўл ҳосил учун курашнинг илғор усулларини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилишга, ғўза парвариши суръатлари ва сифатини оширишга, ғалла ўрим-йиғимини ва ем-хашак тайёрлашни уюшқоқлик билан ўтказишга, давлатга дон, эртаги сабзавот, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар топшириш планларини муваффақиятли бажаришга ёрдам бериши лозим.

Республика ва область газеталарининг, ишлаб чиқариш бошқармалари газеталарининг редакциялари, радио эшиттириш ва телевидение комитетлари ўзаро текширишнинг боришини ҳамда республикалар, областлар, ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозлар 1964 йил учун қабул қилган мажбуриятларини қандай бажараётганликларини кенг ёритишлари лозим.

Ўзаро текшириш якунлари КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюросида муҳокама қилинади.

ҒАЛЛАКОРЛАР ЎРИМ-ЙИҒИМНИ БОШЛАДИЛАР

Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги совхоз ва колхозларнинг ғаллакорлари Тошкент областида биринчи бўлиб етилган ғаллани танлаб ўришга киришдилар. 2-«Далварзин» совхозининг механизаторлари ўрим-йиғимни бошлаб юбордилар. Комбайнчилардан Мирҳасан Миробидов, Маъмур Усмонов, Михаил Поляк ва Николай Сонинлар ўрим-йиғимда яхши ишламоқдалар.

600 гектар майдонга экилган ғалладан совхоз деҳқонлари мўл ҳосил етиштирдилар. Ғалла ўриб-йиғиб олингандан сўнг ер ҳайдалади ва такрор экиш учун тайёрланади. Бу майдонларга гектар бошига 50 центнер берадиган эрта пишар ВИР—42 навли маккажўхори экилади.

1-«Далварзин» совхози ва бошқа хўжаликларнинг комбайнчилари ҳам кузги арпа ўримига киришдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ XIII ПЛЕНУМИ

КИШИЛАРГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК!

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ доклади юзасидан музокаралар

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумининг қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг «Турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти» тўғрисидаги докладини зўр қизиқиш билан муҳокама қилдилар.

Музокарада сўзга чиққан ўртоқлар социализмнинг ғалабаси учун ва КПСС XXII съездида қабул қилинган коммунистик қурилиш программасини амалга ошириш учун кураш давомида, ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси натижасида барча қардош совет республикаларида бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам жуда чуқур социал-иқтисодий ва маданий ўзгаришлар юз берганлигини мамнуният билан таъкидладилар.

Ўзбекистон саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятни муваффақиятли ривожлантирмоқда. Республика меҳнаткашларининг коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтириш ишига қўшаётган ҳиссаси изчиллик билан тинмай кўпаяётганлиги уларнинг онги ва маданияти узлуксиз ўсиб бораётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексининг юксак ахлоқ принциплари одамлар турмушига тобора кенг ва мустаҳкам сингиб бормоқда. Халқ ўртасида ўтмиш сарқитларидан холи бўлган янги традициялар, янги байрамлар ва маросимлар вужудга келмоқда, мустаҳкамланмоқда ва кенгайиб бормоқда. Ишлаб чиқаришда ва турмушда одамлар ўртасида янги муносабатлар вужудга келмоқда ва ривожланмоқда.

Нотиқлар республика партия ташкилотларининг оммани коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида олиб бораётган катта ишини қайд қилиш билан бирга, бу ҳал қилувчи участкада ҳали жиддий камчиликлар ҳам борлигини таъкидладилар. Одамлар турмушининг юксак маданияти учун, кишилар онгидаги ва ҳатти-ҳаракатидаги ўтмиш сарқитларини тамомила тугатиш учун барча партия ташкилотлари ҳам зарур ғайрат ва қатъият билан курашаётирлар, деб бўлмайди. Янги, илғор нарсалар эски ва қолоқ нарсалар билан чиқишиб кетадиган ҳоллар оз эмас. Меҳнаткашларга маиший, медицина ва савдо хизмати кўрсатишни ташкил қилишда ҳам ҳали кўпгина камчиликлар бор.

Музокарада биринчи бўлиб Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари **Қ. Муртазоев** сўзга чиқди. Меҳнаткашлар ўртасида идеологик тарбияни кучайтириш соҳасида ҳозир, коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврдагидек катта вазифалар партия ташкилотлари олдида ҳали ҳеч қачон турмаган эди, деб таъкидлади у. Равшанки, буржуа дунёсининг ахлоқ принципларини тамомила тугатмасдан туриб, кишиларни коммунистик идеаллар руҳида тарбияламасдан туриб, кишини маънавий жиҳатдан янгиламасдан туриб, коммунистик жамиятни қуриб бўлмайди.

Шунинг учун ҳам Тошкент партия ташкилоти коммунистик тарбия масалаларига ўз эътиборини доимо кучайтирмоқда. Сиёсий ва ижодий активлик халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга, меҳнаткашларда юксак маънавий фазилатларни шакллантиришга қаратилмоқда.

Шаҳар партия комитети одамлар тарбияси учун раҳбар кадрларга нисбатан талабчанликни оширди. Шаҳарда коммунистик қурилиш назарияси ва практикасининг икки йиллик университети ташкил қилинди. Бу университетнинг 14 факультетида партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ходимлари ва бошқа ходимлар бўлиб, бир мингдан ортиқ киши ўқимоқда.

Ҳар ойда Ленин жумаликлари ўтказилиб турибди. Шу куни раҳбар ходимлар шаҳар партия комитети ва район партия комитетларининг йўлланмаси билан фабрика ва заводларга бориб, докладлар қиладилар ва лекциялар ўқийдилар. Ленин жумаликларида ҳозиргача 150 мингдан ортиқ киши қатнашди.

Ҳозирги вақтда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга ёрдам берадиган байрам маросимларини кенгайтириш масаласи жуда ўз вақтида қўйилмоқда. Бу жиҳатдан пойтахт партия ташкилотининг ҳам баъзи тажрибаси бор. Шу йил баҳорда Тошкент шаҳар партия комитети Сирдарё область партия комитети билан биргаликда «Уроқ ва Болға» байрамини ўтказди. Ўн мингдан ортиқ тошкентликлар Сирдарё, Гулистон, Пахтаорол пахтакорларининг меҳмони бўлдилар. Кузда, пахта териб олинганидан кейин шаҳарликлар қишлоқ меҳнаткашларининг меҳмон бўлиб келишларини кутадилар. Партия ташкилоти «Халқлар дўстлиги ҳафталиги»ни ўтказишга тайёргарлик кўрмоқда. Бу ҳафталик ҳам шаҳар меҳнаткашлари ҳаётида катта ва қувончли воқеа бўлади. Йигит ва қизларнинг ўрта мактабларни битириб чиқишларига бағишланган «Тошкент тонги» байрамини ўтказиш ҳам мўлжалланади. Бундай байрамларни ўтказиш традиция бўлиб қолади.

Ўзбекистон пойтахтининг партия ташкилоти ободончилик соҳасида катта иш олиб бормоқда. Капитал қурилиш ишлари кенг қулоч ёзди, янги уй-жой массивлари тез суръатлар билан қурилмоқда. Тошкентда илгари 15—16 йил ичида қанча уй-жой қурилган бўлса, ҳозир бир йилда шунча уй-жой фойдаланишга топширилмоқда. Шаҳарда жамоат транспорти узлуксиз кўпайтирилмоқда, янги троллейбус ва трамвай йўллари қурилмоқда.

Биз меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишни яхшилаб бориш билан бирга, бу ишга аҳолининг ўзини қизиқтиришга, аҳолининг ўзи ижтимоий уй-жой фондига нисбатан янги муносабатларни қарор топтириш учун ҳаракат қиладиган, кўчаларни, паркларни, скверларни безатадиган бўлишига интилмоқдамиз.

Турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларига қарши курашиш — биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган вазифадир, дейди Андижон қишлоқ область партия комитетининг биринчи секретари **А. Ҳайдаров.** Область партия ташкилоти қишлоқ меҳнаткашларининг ишлаб чиқаришда юксак кўрсаткичлар учунгина эмас, балки коммунизм ахлоқ кодекси принципларини қарор топтириш учун ҳам кураш олиб бориш йўлидаги интилишини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келмоқда. Область колхоз ва совхозларида кубаникларнинг ташаббуси кенг қўллаб-қувватланди, коммунистик меҳнат ва турмуш учун кураш ҳаракати кун сайин ўсмоқда ва кенгайиб бормоқда, бу ҳаракатда 1472 коллектив қатнашмоқда. Бизнинг машъалларимиз, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг машҳур новаторлари Жалолов, Дадажонов, Сулаймонов ўртоқлар бошчилик қилаётган комплекс механизациялашган бригадаларга коммунистик меҳнат коллективлари номи берилди.

Колхозчилар, совхоз ишчилари коммунистларча ишлаш ва яшашга қарор қилиб, ишлаб чиқаришда аъло кўрсаткичларга эришмоқдалар, ўз билимларини оширмоқдалар. Областда колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини бошқаришда жамоатчилик асосларини жорий қилишга катта аҳамият берилмоқда. Колхоз ва совхозларда тузилган кексалар кенгашлари катта ва фойдали иш олиб бормоқда. Бу кенгашлар ўтмиш сарқитларига қарши курашда партия ташкилотларига ёрдам бермоқда.

Давоми иккинчи бетда

КИШИЛАРГА ҒАМХЎР БЎЛАЙЛИК!

(Боши биринчи бетда)

Кейинги вақтларда областда колхоз ва совхозларнинг экономикаси анча мустаҳкамланди. Маданий-маиший қурилиш учун кўпроқ маблағ ажратиш мумкин бўлиб қолди. Шу йилнинг ўзидагина колхозчилар учун уч ярим мингдан кўпроқ уй-жой қуриш мўлжалланади. Маълумки, колхозларда қурилиш ишлари «Межколхозстрой» зиммасига юкланган, лекин янги қурилиш ташкилоти механизмларга ниҳоятда муҳтож. Колхозлардаги қурилиш ишлари типовой лойиҳаларнинг йўқлиги сабабли тўхталиб турибди. Областдаги 70 колхозда қишлоқларни реконструкция қилишнинг ҳатто умумий планлари ҳам йўқ.

Қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаёти катта ижодий мазмун касб этди. Улар КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумларининг тарихий қарорларидан руҳланиб, пахта, дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириб, Ватанни қувонтириш истаги билан тўлибтошгандирлар. Янгиариқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Киров номли колхознинг раиси **Н. Бекчонов** ўз нутқида ана шу тўғрида гапирди.

Бу колхоз аъзолари ўртоқ Никита Сергеевич Хрущевга ёзилган мактубни зўр мамнуният билан имзоладилар. Хоразм области пахта етиштиришни кўпайтириш учун жуда катта имкониятларга эга. Киров номли колхоз аъзолари республиканинг юбилей йилини гектар бошига 45 центнердан «оқ олтин» олиш билан нишонлашга аҳд қилдилар.

Правление ва партия ташкилоти жамоат хўжалигини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиб, қишлоқ маданиятини юксалтириш, колхозчиларнинг умумий савиясини ошириш тўғрисида ҳам ўйлайдилар. Кўп колхозчилар кечки мактабларда, техникумларда, олий ўқув юртларида ўқимоқда. Колхоз посёлкаларини қайта қуриш планлари ҳам ишлаб чиқилмоқда. Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг сессиясида хутор системасини тугатиш тўғрисида жуда муҳим қарор қабул қилинди. Бу соҳада ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки қадамлар қўйилди. Лекин, обод уй-жойлари, маданий-маиший объектлари, канализация ва водопроводи бўлган йирик посёлкалар қуриш юзасидан ҳали катта ишлар олдимизда турибди. Колхозчилар жамоат ишлаб чиқаришини ривожлантириш юзасидан етти йилликнинг олтинчи йилида олинган катта ва фахрли мажбуриятларни шараф билан бажарамиз, деб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумини ишонтирадилар.

Ўзбекистон Комсомол Марказий Комитетининг биринчи секретари **Р. Абдуллаева** ўз нутқида комсомол ташкилотларининг ёшларни меҳнатга, турмушга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш соҳасидаги ишига тўхталиб ўтди. Зарбдор комсомол қурилишларида, завод ва фабрикаларда неча ўн минглаб йигит ва қизлар ишлаб турибди. Улар бутун куч-ғайратларини сарфлаб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар, меҳнатдан роҳат топмоқдалар, дейди у. Ёшлар, комсомоллар янги традицияларини ва маросимларни турмушга сингдириш учун актив курашмоқдалар. Комсомол-ёшларнинг тўйлари ёшларнинг чинакам байрами бўлиб қолди. Тўйлар клубларда, маданият саройларида, корхоналарда, колхоз ва совхозларда ўтказилмоқда. Ёшларга паспорт топшириш маросимлари кўнгилли ва тантанали вазиятда ўтмоқда. Биринчи маош байрами гарчи ҳали унчалик авж олган бўлмаса ҳам, лекин турмушда тобора мустаҳкам ўрин олмоқда.

Бизнинг ижодий союзларимиз — ёзувчилар, рассомлар, композиторлар союзлари — ана шу ажойиб традицияларнинг вужудга келишига ўз ҳиссаларини қўшишни ўйлаб кўришлари — коммунистик давр кишисининг юксак маънавий гўзаллигини акс эттирадиган қўшиқлар, суратлар ва музика яратишлари керак.

Мактабдан ташқари болалар муассасаларининг ишига кўпроқ эътибор бериш зарур. Болаларнинг дам олишини ташкил қилишда бу муассасаларнинг роли анча ўсди. Мактабдан ташқари муассасаларнинг моддий базасини кенгайтириш тўғрисида ҳам ўйлаб кўриш керак.

Кейинги вақтларда республикада маиший хизмат корхоналарини қуриш ва ишга тушириш соҳасида анча иш қилинди, рўзғор буюмларини ремонт қиладиган йирик устахоналар барпо этилди. Аммо бу муҳим ишда ҳали кўпгина камчиликлар бор. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш Бош бошқармасининг бошлиғи **В. Ф. Барабаш** аҳолига хизмат кўрсатишни кескин яхшилаш йўлида кўрилаётган чоралар ҳақида гапириб берди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш Бош бошқармаси кийимларни химиявий усулда тозалаш, пойафзални ремонт қилиш, якка тартибда кийим тикиш корхоналарини ривожлантириш планини ишлаб чиқди. Қўшимча суратда йирик устахоналар ва фабрикалар барпо этилади. Бошқарма қишлоқда маиший хизмат корхоналарининг кенг тармоқларини вужудга келтиришни мўлжаллайди.

Коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилмоқ учун халқ турмушининг барча ишлаб чиқариш ва маънавий томонларини — меҳнат, билим олиш, дам олиш ва турмушни бир-бирига боғлаб олиб бориш талаб қилинади. Область партия ташкилоти, дейди Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари **С. Н. Усмонов**, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш масалалари билан шуғулланган ҳолда, меҳнаткашларни идеологик жиҳатдан тарбиялашни кучайтириш соҳасида бир қанча тадбирларни белгилади ва амалга оширмоқда. Яқинда область партия комитети идеологик ходимларнинг кенгайтирилган кенгашини ўтказди ҳамда маданият ва турмушни юксалтиришда қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига амалий ёрдам кўрсатиш вазифаларини белгилади. Область партия комитети қишлоқ ва йўл қурилиши, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини электрлаштириш масалаларини махсус муҳокама қилди. Барча колхоз ва совхозларни бош планлар билан 1965 йилдаёқ таъминлаш, қишлоқлардаги қурилишда йиғма темир бетондан фойдаланишни кескин кўпайтириш белгиланди.

Область партия комитети Самарқанд ишлаб чиқариш бошқармасидаги Энгельс номли колхознинг тажрибасини маъқуллади. Бу хўжаликда правление ва партия ташкилоти маданият ва турмушни юксалтириш масалалари билан яқиндан шуғулланмоқда. Кейинги йилларда бу хўжаликда 800 га яқин оила янги уйларга кўчиб кирди. Колхозчиларнинг уйлари электрлаштирилган ва радиолаштирилган, посёлкадаги ҳамма йўлларга асфальт ётқизилган. Колхозда яхши бадиий ҳаваскорлик тўгараги бор, ишчи ёшларнинг кечки мактаби ишлаб турибди. Комсомол тўйлари, янги одатлар ва маросимлар колхоз ҳаётига тобора кенг сингиб бормоқда. Ўртоқ Усмонов республика Маданият министрлигини маданий-оқартув муассасаларига, улар учун кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлашга оз эътибор бераётганлиги учун танқид қилади.

Ўзбекистонда маданий-оқартув муассасалари кўп. Лекин, деди Ўзбекистон ССР маданият министри **З. Раҳимбобоева**, бу муассасаларнинг сони етарли эмас. Маданий-оқартув ишларини айниқса қишлоқларда яхшироқ олиб бориш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланилмаётир. Бу хатони тузатиш, жамоатчилик асосида ишлашни кенг жорий қилиш учун ҳозир чоралар кўрилмоқда. Республикада уй-жой бинолари қуриш кенг миқёсда олиб борилмоқда, уй-жой бинолари билан бирга даволаш муассасалари, мактаблар, магазинлар, маданий-маиший хизмат кўрсатиш корхоналари барпо қилинмоқда лекин кутубхоналар ва клублар очиш назарда тутилмаётир. Уй-жой қурилиши нормаларини қайта кўриб чиқиш, ҳар бир катта массивда маданий-оқартув муассасалари, кутубхоналар ва клублар ташкил этишни кўзда тутиш керак. Идоравий тўсиқларни олиб ташлаш ҳамда кутубхоналар ва клублар, қироатхоналар қайси идораники бўлишидан қатъий назар, уларнинг эшикларини ҳамма учун кенг очиб қўйиш пайти келди.

Бизнинг марксизм-ленинизм идеологиясига мос келадиган янги совет маросимларини, одатларини ва байрамларни вужудга келтириш ва жорий қилиш ишида маданият муассасаларининг роли катта. Бу масалага доир таклифларни Маданият министрлиги кўпгина олимлар билан бирга ўрганмоқда.

Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари **Н. Маҳмудов** сўз олади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пленумининг муҳокамасига меҳнаткашларни коммунистик тарбиялашнинг актуал масалалари қўйилган. Бу масалаларнинг аҳамияти кун сайин ўсиб бормоқда. Область партия ташкилоти ўз ишида Никита Сергеевич Хрущевнинг, Мирзачўл коммунистик ишлаб чиқариш ва турмушни ташкил этиш тимсоли бўлиб қолсин, деган кўрсатмаларига амал қилмоқда. Кейинги йилларда бу ерда 120 минг гектардан кўпроқ қўриқ ер ўзлаштирилди, 11 та совхоз барпо этилди, бу совхозлар ҳозиргача юз минг тоннадан кўп пахта етиштириб берди. Жанубий Мирзачўл канали, умумий узунлиги 2300 километрдан кўпроқ бўлган жуда кўп ариқлар ва зовурлар қурилди.

Қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар учун шаҳар типидаги посёлкалар қурилмоқда. Шу пайтгача 300 минг квадрат метрга яқин уй-жой фойдаланиш учун топширилди. Кўпгина мактаблар, клублар, кинотеатрлар, касалхоналар, болалар муассасалари қурилди. Икки юздан ортиқ бригаданинг типовой дала шийпони барпо этилмоқда.

Область партия комитети азалдан суғорилиб келинаётган зонада ҳам посёлкалар шу йўлда кенгайиб бориши лозим, деб ҳисоблайди. Бу соҳада дастлабки ишлар қилинди. Янгиер ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхози жумладан марказий усадьба қуришга киришди, икки қаватли шинам уй-жой бинолари, маданий-маиший муассасалар қурмоқда. Шу тариқа одамларнинг маънавий ўсиши, уларнинг маданиятини ва онглилигини ошириш учун ҳамма шароитлар вужудга келтирилади.

Шундай бўлса ҳам, биз уй-жой қурилишида область орқада қолаётир, деб ҳисоблаймиз. Бу масалаларни қараб чиқиш вақти келди. Республика Госплани ва бошқа республика ташкилотлари Мирзачўлдаги қурилиш ташкилотларини ривожлантириш, янги саноат манбаъларини барпо этиш тўғрисида ўйлаб кўришлари лозим.

Сирдарё областини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаштирган область, деб аташади. Механизация — маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва одамлар маданиятини оширишнинг муҳим шартидир. Комплекс механизациялаштирилгандаги меҳнатнинг ўзи одамларни ўқишга, ўз маданиятини оширишга мажбур этади. Шуларнинг ҳаммасини ҳисобга олган ҳолда, Мирзачўл учун кадрлар тайёрлаш масалаларини ҳал этиш зарур, областда педагогика олий ўқув юртини, қишлоқ хўжалик институтининг филиалини ташкил этиш лозим.

Область партия комитети ҳозир ўзининг бутун ташкилотчилик ва идеология ишларини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли қирқ йиллиги шарафига область меҳнаткашлари олган юксак социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажаришини таъминлашга қаратмоқда.

Ўзбекистон ССР маориф министри **Э. Қ. Қодиров** ўз нутқини мактаблардаги таълим-тарбия ишларини янада яхшилаш масалаларига бағишлади. Республиканинг ўқитувчилари, барча халқ маорифи ходимлари КПСС XXII съездининг қарорларини амалга ошириш йўлида маҳкам бел боғлаб ишламоқдалар. Республикада 6.700 мактаб ишлаб турибди. Бу мактабларда 2 миллиондан кўпроқ бола ўқийди. Интернат-мактаблар кўпайтирилди, мактабларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш ва уларни бир сменали машғулотга ўтказиш соҳасида катта иш қилинди.

Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органлари янги талабларга амал қилиб, мактабларда дарс беришни, аввало, математика, физика, она тили ва рус тили ўқитишни яхшилаш соҳасида катта иш қилдилар. Мактабларга амалий ёрдам кўрсатмоқ учун малакали методист ўқитувчилар, педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтининг ходимлари юборилди.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорларига мувофиқ, республика мактабларида химия фанини ўқитишни йўлга қўйишга анча кўп эътибор бериладиган бўлиб қолди, бу фанни ўқитиш программаси қайта кўриб чиқилди, химия кабинетларининг ишини контрол қилиш яхшиланди. Шу билан бирга, нотиқ айтдики, мактаблардаги таълим-тарбия ишлари қўйилаётган талабларга ҳали ҳам жавоб берарли даражада эмас. Сурхондарё, Қашқадарё, Тошкент, Самарқанд областларида умумий саккиз йиллик таълим тўғрисидаги Қонун бажарилмаётир. Мактабни тамомламай ўқишни ташлаб кетаётган ўқувчилар ҳали ҳам бор. Мактабларни малакали ўқитувчи кадрлар билан мустаҳкамлаш тўғрисида ҳамма жойда ҳам лозим бўлган даражада ғамхўрлик қилинаётгани йўқ.

Совет Қорақалпоғистони янги кучга тўлиб, ўсиб бормоқда. Кейинги ўн йил ичида республика саноати ва қишлоқ хўжалигида, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий фаровонлигини оширишда катта ўзгаришлар рўй берди. Янги шаҳарлар ва посёлкалар қурилди, Урганч-Қўнғирот темир йўл магистрали ишга туширилди. Республиканинг энг катта электр станцияси бўлган Тахиатош ГРЭСи ишга туширилганлиги катта воқеа бўлди.

Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари **Қ. Камолов** республикада рўй берган шундай ўзгаришлар тўғрисида гапириб айтдики, кейинги вақтларда партия ташкилоти меҳнаткашларни идеологик тарбиялаш масалалари билан тағин ҳам конкрет ва амалий шуғулланадиган бўлиб қолди. Одамлар яхши яшайдиган, яхши кийинадиган бўлиб қолдилар, — дейди у, — лекин эски турмушнинг қолдиқлари ҳали ҳам батамом тугатилгани йўқ. Электрлаштириш, радиолаштириш, шаҳарларни ва посёлкаларни обод қилиш ишида автоном республика ҳали ҳам орқада қолмоқда. Область партия комитети бу соҳаларни ривожлантириш, бор имкониятлар ва резервлардан яхшироқ фойдаланиш чораларини кўрмоқда. Бизда клублар, кутубхоналар ҳали ҳам кам, узоқ районлардаги колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига, айниқса яйловлардаги чўпонларга маданий ва маиший хизмат кўрсатиш яхши ташкил этилмаган.

Нотиқ Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигини танқид қилиб, бу министрлик янги ташкил этилаётган шоликорлик совхозларида маданий-маиший бинолар қуриш билан бутунлай шуғулланмаётганлигини кўрсатиб ўтди.

Меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, уларни халқ хўжалик планларини бажаришга сафарбар қилиш ва уюштириш ишида, деди Узсовпроф раиси **С. Нуриддинов**, касаба союзларининг роли бениҳоя катта. Касаба союз ташкилотлари социалистик мусобақа, коммунистик меҳнат ҳаракати билан кўпроқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар, ишчилар ва хизматчиларни ишлаб чиқаришни бошқаришга кенг тортмоқдалар. Ишлаб чиқариш ходимларига зарур шарт-шароит яратиб бериш масалалари касаба союзларнинг ишида алоҳида ўрин олади. Шу билан бирга, нотиқ шуни кўрсатиб ўтдики, коллектив шартномаларда қўйилган талабларни хўжаликларнинг раҳбарлари ҳамиша ҳам тўла бажармаётирлар. Бу хусусда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг, Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлигининг, Узглавстрой, Главташкентстрой, Сув хўжалиги министрлигининг раҳбарларини алоҳида танқид қилиб ўтиш керак.

Меҳнат тўғрисидаги қонунларни қўпол ва ўзбошимчалик билан бузиш фактларига ҳали ҳам дуч келмоқдамиз. Айрим саноат корхоналарининг раҳбарлари алоҳида зарурат бўлмаганда ҳолда, иш кунини ўзбошимчалик билан узайтирмоқдалар.

Кўпгина министрликлар ва идораларнинг анчагина маданий-оқартув муассасалари бўлса ҳам улар тарбиявий ишни яхшиламоқ учун бу муассасалардан фойдаланмаётирлар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва тайёрлаш министрлиги республикада, жумладан, Қорақалпоғистонда янги совхозлар қуриш планларини тасдиқлаётганида ҳаммомлар, болалар боқчалари ва яслилар бино қилишни бутунлай кўзда тутмаган.

Яқинда Ўзбекистон Компартиясининг Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети санаторийларни ва дам олиш уйларини реконструкция қилиш ва кенгайтириш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Шифохоналарда даволанувчиларнинг сонини яқин йиллар ичида уч баравар кўпайтириш вазифасини олдимизга қўйдик. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши, манфаатдор министрликларнинг ва идораларнинг ҳаммаси бу ишга қўшилишлари, бу вазифани ҳал қилишни давлат аҳамиятига эга бўлган катта иш, деб қарашлари зарур.

Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Шамсиддинов** ўз нутқида областда маданий-маиший қурилиш ишлари кенг ҳажмда олиб борилаётганлигини айтиб берди. Бу йилнинг ўзидаёқ областда 23 та клуб ва кинотеатр, 21 та мактаб, кўпгина дала шийпонлари қурилади. Оилада турмуш маданиятини ошириш, уни социалистик ва коммунистик турмушнинг чинакам ячейкасига айлантириш, деди нотиқ, бизнинг муҳим вазифамиздир. Бу вазифанинг ҳал қилиниши бу йўлдаги ишларни қандай қилиб янгича ташкил этишга тўла равишда боғлиқ.

Шўрчи ишлаб чиқариш бошқармасининг Жданов номли колхозида ташкил этилган турмуш маданияти мактабидан ўрнак олса бўлади деб ўйлаймиз. Бу мактабни ташкил этишда медицина ходимлари, маиший хизмат кўрсатиш ходимлари актив қатнашдилар. Колхоз клубида бир неча хона махсус жиҳозлаб қўйилди. Мутахассислар хоналарни қандай жиҳозлаш, қандай қилиб озода ва батартиб сақлаш, чақалоқларни қандай парвариш қилиш, рўзғор машиналари ва асбобларидан тўғри фойдаланиш, кийим бичиш, тикиш ва шу кабиларни хотин-қизларга яққол кўрсатиб бердилар. Кир ювиш машиналари, холодильниклар, пилесослар ва шу кабилар шу жойнинг ўзига келтирилиб, кўргазмага қўйилди ва сотилди.

Бу мактаб ҳаммага жуда манзур бўлди. Қисқа вақт ичида фақат Жданов номли колхоз аъзоларигина эмас, шу билан бирга, бошқа колхозлардан, район марказидан ҳам хотин-қизлар бу ерга келиб, таълим олиб кетдилар. Ҳозир бундай мактаблар областнинг ҳамма районларида ташкил этилмоқда. Янги турмушни мана шундай яққол пропаганда қилиш энг кўп натижа беради, деб ҳисоблаймиз.

Маданий қурилишдаги, ўтмиш сарқитларига қарши курашдаги камчиликларнинг сабабларини анализ қилганда, шу нарсани кўрмаслик мумкин эмаски, деб давом қилди нотиқ, кўпгина колхозлар ва совхозларнинг, партия комитетлари ва район ижроия комитетларининг раҳбарлари бу масалаларга етарли аҳамият бермаётирлар. Бу соҳада ҳам биз зарур тарбиявий иш олиб бориш ниятидамиз. Маданият министрлигини ва унинг жойлардаги органларини янги турмушни пропаганда қилишга тағин ҳам активроқ тортиш вақти келди. Адабиёт ва санъат арбоблари шаънига бир-икки оғиз гап айтмоқчиман. Улар ҳам мана шу жуда муҳим вазифани ҳал қилишга ўз ҳиссаларини қўшишлари лозим. Тошкент Киностудияси, масалан, оиладаги турмуш маданияти тўғрисида фильмлар яратиб бериши мумкин.

Яна бир муҳим масала устида гапириб ўтаман, бизнингча, республика Олий ўқув юртларини битириб чиқувчиларга фақат махсус билимларни бериш билангина чекланиб қолмай балки уларга юксак маданиятни ҳам сингдириш, уларни Социалистик маданиятни тарқатиш учун чинакам курашчилар қилиб тарбиялаш ҳам лозим.

Совет кино санъатининг муваффақиятларида, деди Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Кинематография давлат комитети раиси **С. Муҳамедов**, Ўзбекистон кино ходимлари қўшган меҳнатнинг ҳам ҳиссаси бор. Ўтган йили «Узбекфильм» студияси томошабинларга манзур бўлган бир қанча бадиий фильмлар чиқарди. Ҳужжатли фильмлар яратиш соҳасида ишловчи кинематографчиларимиз республикамиздаги шаҳар ва қишлоқ мактабларининг муваффақиятлари тўғрисида ҳикоя қиладиган тузуккина фильмлар яратдилар. Ҳозирги вақтда «Узбекфильм» студиясида саккизта бадиий фильм тайёрланмоқда.

Республикада кинофильмлар яратиш тузук бораётган бўлса ҳам, аҳолига кино хизмати кўрсатиш ишида жиддий камчиликлар бор. Томошабинларни кинофильмларни кўришга тортиш плани бажарилмаётир, шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам кинотеатрларга томошабинларнинг келиши кам.

Кинематография давлат комитети аҳолига кино хизмати кўрсатишни яхшилаш иши билан ҳали ҳам етарли равишда шуғулланмаётир. Бу ишдаги нуқсонларни йўқотиш учун амалий чоралар кўриш зарур.

Фарғона қишлоқ область партия комитетининг иккинчи секретари **М. Иброҳимов** областда саноат корхоналарининг қишлоққа оталик ёрдами кўрсатиши тобора кенг ривожланиб бораётганлигини, гагановачиларнинг сафлари ўсиб бораётганлигини пленум қатнашчиларига гапириб берди. Қишлоқ хўжалик илғорлари ўз тажрибаларини бошқаларга бажонидил ўргатмоқдалар, қолоқ участкаларга ўтиб ишламоқдалар. Улар фақат ўз манфаатларини кўзлаш, фақат ном чиқариш учун эмас, балки меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз ошириш, умумхалқ бойлигини кўпайтириш тўғрисида биринчи галда ғамхўрлик қилаётганликлари учун мана шундай жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Фарғона колхозлари ва совхозларининг экономикаси йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Улар кўп тармоқли хўжаликларга айланмоқдалар, энг янги техника билан таъминланмоқдалар. Кадрларнинг ўсаётганлиги ҳам бизни қувонтиради. Техникани тараққий эттирмай туриб, меҳнат унумдорлигини ошириб бўлмаслигини, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириб бўлмаслигини одамлар тушунадиган бўлиб қолдилар. Меҳнат унумдорлиги эса, меҳнаткашларга хизмат кўрсатиш маданиятига кўп жиҳатдан боғлиқ.

Кейинги йилларда Фарғона областида 130 та мактаб, 62 та медицина муассасаси, болалар учун 150 га яқин боқча ва яслилар, кўпгина кутубхона, клуб, шинам дала шийпонлари ва бошқа маданий-маиший муассасалар қурилди. Уй-жой қурилиши мисли кўрилмаган даражада кенг авж олиб кетди.

Лекин шундай бўлса ҳам, эътироф қилиш керакки айрим қишлоқларимиз ва посёлкаларимизнинг қиёфаси аҳолининг ўсиб бораётган моддий даражасига ва маданий савиясига ҳали ҳам мувофиқ эмас. Бир қанча совхозларда маданий-маиший объектлар қуриш ишлари яхши олиб борилмаётир. Бу бизнинг жиддий камчилигимиз.

Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари **С. Асомов** ўз нутқида идеология ишларини хўжалик вазифаларини ҳал қилиш билан тағин ҳам аниқроқ қўшиб олиб бориш зарурлигини гапириб ўтди. Қашқадарё областининг меҳнаткашлари хўжалик ва маданий қурилиш ишида бирмунча ютуқларга эришдилар. Улар область саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш программасини муваффақиятли бажардилар. Область колхозлари ва совхозлари давлатга қоракўл тери сотиш планини бажардилар, пилла сотиш плани бажарилай деб қолди. Давлатга гўшт сотиш ярим йиллик плани бажарилди.

Бу ютуқлар партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва идеология ишларини муайян мақсадга йўналтириб олиб борганликлари натижасида қўлга киритилди.

Ўртоқ Асомов республика ташкилотлари ҳақида ўзининг танқидий мулоҳазаларини айтиб ўтди. Ўзбекбирлашув, деди у, қишлоқда савдо-сотиқни, айниқса биринчи даражада зарур молларни сотишни ташкил қилиш билан тузук шуғулланмаётир. Маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ишида жиддий камчиликлар содир бўлмоқда. Соғлиқни сақлаш министрлиги ҳам медицина муассасаларининг иши билан, уларга керакли мутахассислар юбориш билан етарли равишда шуғулланмаётир.

Қишлоқдаги капитал қурилиш масалаларини, деди нотиқ, аниқлаб олиш зарур. Колхозлар ва совхозларда яшовчилар учун ҳамма қулайликлар яратилган йирик посёлкаларни кенг равишда қуришга ўтиш пайти келди.

Қарши чўли ўзлаштирилаётганлиги муносабати билан областда катта истиқболлар очилмоқда. Партия ва халқнинг иродаси билан жуда кенг ва катта қўриқ ерлар маъмурчилик ўлкасига айлантирилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Мурожаатига жавобан Қашқадарё областининг меҳнаткашлари шонли қирқ йилликни муносиб нишонлаш учун фидокорона ишлашга маҳкам бел боғладилар.

Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи советининг раиси **В. С. Митрофанов** сўзга чиқиб айтдики, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати коммунистик тарбиянинг таркибий қисми бўлган физкультура ва спортга ҳамиша катта аҳамият бериб келдилар.

Республиканинг физкультура ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ёрдами ва раҳбарлиги остида кейинги вақтларда ўз ишларини бирмунча яхшиладилар. Мингдан кўпроқ янги физкультура коллективлари ташкил қилинди. Физкультура ва спорт билан шуғулланувчилар 1 миллион 300 минг кишига етди. 1963 йилнинг ўзидагина Ўзбекистонда бундан олдинги тўрт йилдагига қараганда бирмунча кўпроқ спорт мастерлари ва биринчи разрядли спортчилар тайёрланди.

Мана шу ютуқларнинг ҳаммасига қарамай, республикада физкультура ва спорт умуман қониқарли аҳволда, деб бўлмайди. Меҳнаткашларнинг ва болаларнинг кўп қисми физкультура ва спорт билан мунтазам шуғулланишга ҳали тортилгани йўқ.

Шу йилнинг охирига бориб, республика асосий спорт кўрсаткичлари соҳасида мамлакатда муносиб ўрин олиши лозим. Юбилей йилида яна 400—500 минг киши физкультурачи ва спортчи қилиб тайёрланиши лозим.

Партия органлари жойларда жисмоний тарбия масалаларига катта эътибор бермоқдалар. Хоразм область партия комитети, масалан, областдаги жисмоний тарбиянинг аҳволи масаласи билан амалий шуғулланди ва бу соҳада ҳам Хоразмнинг республикадаги олдинги ўринлардан бирини олиши учун бир қанча амалий чоралар кўрди. Областда спорт иншоотлари кўпайтирилмоқда, янги стадионлар қурилмоқда ва борлари реконструкция қилинмоқда.

Лекин афсуски, ҳамма жойда ҳам физкультура ва спортга тўғри муносабатда бўлинаётир, деб бўлмайди. Қорақалпоғистонда спорт ишларига аҳамият берилмай қўйди. Тошкентдаги «Пахтакор» стадионини обод қилишга етарли эътибор берилмаяпти.

Физкультура ва соғломлаштириш ишларини бевосита цех, бригадаларда, дала шийпонларида олиб бориш учун спорт ташкилотлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари билан бирга ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Спортнинг миллий турлари ва, аввало, чавандозлик, кураш ва халқ ўйинлари қишлоқ аҳолисини физкультура машғулотларига тортишда муҳим восита бўлиши лозим.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумидан кейин атиги бир йил ўтди. Аммо, шу қисқа вақт ичида жуда кўп иш қилинди. Композиторлар кўпгина янги асарлар ёздилар, қардош музика маданиятларининг арбоблари билан ижодий алоқада бўлишнинг мароқли формалари топилди. Ўзбекистон Композиторлари союзи правлениесининг раиси **С. Бобоев** шу ҳақда гапириб, Ўзбекистонда ўтказилган Рус адабиёти ва санъати ўн кунлиги, совет музикасига бағишланган «Тошкент баҳори» фестивали катта ижобий аҳамиятга эга бўлганлигини, бу ўн кунлик ва фестиваль социалистик маданиятнинг чинакам байрамига айланганлигини эслатиб ўтди.

Шу билан бирга, нотиқ меҳнаткашларга эстетик тарбия бериш ва айниқса ёш авлодни тарбиялаш соҳасида планли равишда мунтазам иш олиб боришнинг аҳамиятини уқтириб ўтди. Мактаблар ва олий ўқув юртларида музика таълими бериш ва тарбиялаш масалаларини ўйлаб кўриб ҳал қилиш, радио ва телевидение орқали музикавий таълим эшиттиришларини мунтазам бериб туриш керак. Бу ишлар афсуски, пухта ўйланган план асосида олиб борилмасдан, онда-сондагина ўтказилмоқда. Республика Маданият министрлиги театрларимизнинг, концерт бирлашмаларимизнинг музикавий ҳаётига тағин ҳам конкрет раҳбарлик қилиши, радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитети эса Совет музикасини моҳирлик билан пропаганда қилиши керак.

Ўзбекбирлашув правлениесининг раиси **Н. И. Супотницкий** сўзга чиқиб айтдики, аҳолининг муттасил ўсиб бораётган талабларини қондириши, юксак даражада унумли меҳнат қилмоқ ва маданий дам олмоқ учун аҳолига шарт-шароит яратиб бериши лозим бўлган савдо ташкилотлари меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларида катта роль ўйнайдилар.

Республика матлубот кооперациясининг чакана товар обороти ўтган йилдагига нисбатан икки баравардан зиёдроқ кўпайди. Мана шу фактнинг ўзи аҳолининг маданияти, талаблари ўсганлигини кўрсатиб турибди. Маданий рўзғор буюмларига бўлган талабнинг кўпайганлиги бунинг энг яққол далилидир.

Матлубот кооперациясининг ходимлари шаҳар ва қишлоқ аҳолисини, айниқса хотин-қизларни унумсиз меҳнатдан халос қилиш йўлида катта иш олиб бормоқдалар. Ўзбекбирлашув системасидаги нон заводлари ва нонвойхоналар ўтган йил 350 минг тоннадан кўпроқ турли нон тайёрлаб бердилар. Қишлоқда беш мингга яқин умумий овқатланиш корхонаси ишлаб турибди. Бу нарса меҳнаткашларнинг кўп вақти фойдали ишлар, ўқиш, маданий дам олиш билан шуғулланиш учун бўшаб қолганлигини кўрсатади.

Баъзи ижобий натижалар қўлга киритилганлигига қарамай, республика матлубот кооперациясининг ишида, айниқса қишлоқ аҳолисига савдо хизмати кўрсатиш ишида камчиликлар кўп. Магазинлар ва ошхоналарда аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси паст, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сотиш қониқарли ташкил этилмаган. Қишлоқ аҳолисига жуда зарур бўлган бир қанча молларни ишлаб чиқариш жуда камайтириб юборилди, ёки бутунлай тўхтатиб қўйилди.

Хева ишлаб чиқариш бошқармасининг меҳнаткашлари шу кунларда зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Бошқарма партия комитетининг секретари ўртоқ **М. Худойберганов** район меҳнаткашларининг ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажариш учун курашда эришган дастлабки ютуқлари ҳақида гапириб, партия ташкилоти идеология ишларини кучайтириш учун қандай чоралар кўраётганлигини гапириб берди. Районда 326 та турли маданий-оқартув муассасалари ишламоқда, яхши жиҳозланган дала шийпонлари қурилди ва ишлаб турибди. Колхозларда янги маиший комбинатлар қурилмоқда. Кўпгина қишлоқларни қайта қуриш ишлари бошланди. Янги посёлкаларда одамлар учун ҳамма қулайликларни вужудга келтиришга интилмоқдамиз. (ЎзТАГ).

МЕНИНГ МАҲАЛЛАМ

Автобус Қоратошдан ўтиб, чапга бурилди-да, ёғ тушса ялагудек топ-тоза асфальт кўчадан елдек тез кетди. Боядан бери автобус ойнасидан ташқарини томоша қилиб келаётган нуроний кекса ёнида ўтирган ўрта ёшлардаги кишига ўгирилди.

— Бу жойда магазин йўқмиди, Эргашжон?

— Ҳа отахон. Яқинда очилди. Магазин биносини маҳалла аҳли ўзи қурган.

— Офарин. Юрагида ўти бор кишилар экан.

Эргаш ака бу маҳаллани яхши биларкан, йўл-йўлакай олмазорликларнинг ибратли ишлари ҳақида гапириб берди.

...Бу жойдагилар нима учун ўз маҳаллаларига Олмазор деб ном қўйилганини билишмасди. Чунки, исми жисмига номуносиб бўлиб, кўчалари нотекс, ҳар қаерда уюм-уюм ахлат. дов-дарахтлари кам на магазин, на маҳаллаком идораси ва на чойхона бор эди.

Маҳалла комитетининг янги раиси Абдулхай Нурмуҳамедов ишга астойдил киришди. Жамоатчиликка таяниб ободончилик ишларини жонлантиришга бел боғлади. Лекин қандай қилиб? Бунинг учун аҳоли ўртасида ғайрат-ташаббус уйғотиш, уларни руҳлантириш лозим эди.

Кунларнинг бирида Рихсивой ота Очилов қийиқчасини елкасига ташлаб қўшни маҳалла чойхонасига ўтиб кетаётган эди, катта йўл ёқасида терак ниҳолларини ўтқазаётган Абдулхай акага дуч келди.

— Ҳорманг, дамком, ука!

— Саломат бўлинг, отахон. Яхши ният қилиб кўчат экаяпман. Кўчамиз баҳаво бўлса, дарахтларимиз соя-салқинидан ўтган-кетганлар баҳра олса...

— Катта ишга бел боғлабсиз. Бундан зиёд савоб йўқ дунёда, ука.. Келинг мен ҳам пича қарашиб юбора қолай.

Ҳашар бошланди. Кечки пайт шу маҳаллада яшовчи Ҳамидулла Ёқубов, Ҳамид Мажидов, Абдулла Маҳамадбековлар ҳам қўлларига кетмон ва белкураклар кўтариб кўчага чиқишди. Кўчатлар экиб бўлинди. «Кўз қўрқоқ, қўл ботир» деб, яна бир ишга-ахлатхона бўлиб ётган ялангликни текислашга киришдилар. Маҳалла болалари учун спорт майдончаси қуриб беришди.

Бу ҳали ишнинг бошланиши эди. Маҳалла ёшу-қарилари бамаслаҳат идора биноси қуришга аҳд қилишди. «Топган гул, топмаган бир боғ пиёз» дегандек бир хонадон ғишт, иккинчиси ёғоч тахта, яна бошқаси шифер берди. Усталар ҳам маҳалланинг ўзидан чиқди. Илёс Ғиёсов, Абдумалик Маннопов ғишт теришди, Имомали ота Шокаримов бошлиқ дурадгорлар эшик-ром ўрнатишди, пол қоқишди. Маҳалла активи 76 ёшли пенсионер Қурбон ота Бекмуҳамедов ҳашарчиларга бош-қош бўлиб турди. Купдан қуён қочиб қутилмас экан. Тез орада икки қаватли шинам бино қад кўтарди.

Жамоатчилик йўли билан қурилган бу озиқ-овқат магазинида маҳалла аҳолисига маданий хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилган. Суратда: магазин сотувчиси Содиқ Каримов харидорлар хизматида.
А. Абалян фотоси.

Ўша бинонинг юқори қаватига маҳалла комитетининг идораси, медицина пункти, дружиначилар штаби жойлашди. Яқинда эса биринчи қавати қайта жиҳозланиб, магазин очилди. Чилонзор райпишчеторгига қарашли 34-магазиннинг филиали бўлган бу савдо точкаси ҳозир маҳалла аҳолисига яхши хизмат кўрсатмоқда.

Медпункт ҳам жамоатчилик асосида ишлайди. Маҳалла врачлари ҳамда 2-тери касалликлари диспансери мутахассислари жалб қилинган. Медицина фанлари кандидати Аббос Хожиметов, диспансернинг бош врачи Восиқ Муҳамедов, врач Хожина Жабборова ва бошқалар ҳар куни кечқурун медпунктда галма-галдан навбатчилик қилиб, беморларга консультация берадилар.

Маҳаллада тез-тез турли мавзуларда мазмунли лекция ва суҳбатлар, тематик кечалар уюштирилиб турибди. «Химия мўъжизалари», «Бола азиз, одоби ундан азиз», «Хотин-қизлар коммунизм қурилишининг олдинги сафида», «Қишлоқ хўжалигини интенсивлаш нима?» деган темалардаги лекция ва суҳбатлар айниқса жонли ва қизиқарли ўтди.

Бундан 3 йил бурун экилган ниҳоллар ҳозир асфальт кўчаларга соя ташлаган. Энг қувончлиси, маҳалла кишилари муносабатида, уларнинг турмушида жамоатчилик асослари — коммунизм ниҳоллари барг ёзмоқда.

Энди олмазорликлар орқаворотдан ўз маҳаллалари шаънига айтилган мақтов сўзларини эшитишганда «Менинг маҳаллам» деб ҳар қанча фахрлансалар арзийди.

Т. МИРҲОДИЕВ.

ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1964 ЙИЛ УЧУН ҚАБУЛ ҚИЛГАН СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Ватанига берган сўзининг устидан чиқиш—қурувчининг шарафли ишидир. Шу сабабли Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми қатнашчилари кун тартибидаги «Қурилиш ташкилотлари коллективларининг 1964 йил учун қабул қилган социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида»ги иккинчи масалани ғоят зўр эътибор билан муҳокама қилдилар.

6 июндаги эрталабки мажлисда шу масала юзасидан «Узглавстрой» бошлиғи **А. К. Каримов**, «Главташкентстрой» бошлиғи **П. М. Репин**, Ўзбекистон ССР сув хўжалиги министрининг биринчи ўринбосари **С. Мамарасулов**, «Узглавколхозстрой» бошлиғи **С. А. Омеров** ва «Голодностепстрой» бошлиғи **Э. Н. Низомов** доклад қилдилар.

Бошқа қардош совет республикаларида бўлгани сингари Ўзбекистонда ҳам кранларнинг қудратли ҳартумлари қурилиш ҳавозалари республика манзарасининг таркибий қисмига айланиб қолган. Қурувчилар мамлакатимиздаги барча меҳнаткашлар қатори коммунизм қурилишининг улуғвор программасини бажаришга бутун куч-қувватларини сарф қилишга қатъий бел боғлаганлар. Тянь-Шань энбағрларида ва даштларда, катта ва кичик дарёларда, янги саноат марказларида — хуллас ҳамма жойда электр станциялар, завод ва фабрикалар қад кўтармоқда, каналлар қазилмоқда, сунъий денгизлар вужудга келтирилмоқда, янги уй-жой кварталлари бунёд этилмоқда, болалар боқчалари ва яслилари, клублар, театрлар, маданият саройларининг бинолари қурилмоқда.

Қурилишларнинг меҳнаткашлари шуни яхши биладиларки, ўз меҳнатларининг суръати қанчалик юксак бўлса, порлоқ, ажойиб келажагимиз шунчалик тез яқинлашади — совет халқи коммунизмга шунчалик тез етиб олади.

Республика қурилиш ташкилотларининг кўпгина коллективлари партия XXII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги пленумлари қабул қилган тарихий қарорларни амалга ошираборib, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, етти йилликнинг олтинчи йили учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажариш соҳасида бирмунча ютуқларга эришдилар.

Чирчиқ электрохимия комбинатида карбамид ишлаб чиқарувчи цехлар комплекси муддатидан илгари ишга туширилди. Фарғона нефтни қайта ишлаш заводидаги кокс ишлаб чиқарадиган установкалар, Фарғонадаги азотли ўғитлар заводининг аммиак ҳосил қиладиган ускуналари, Фарғона фуранли бирикмалар химия заводидаги эндотал ишлаб чиқарувчи ускуналар белгиланганидан илгари маҳсулот бера бошлади. Олтиариқдаги нефтни қайта ишлаш заводининг қуввати оширилди. Республика қурувчилари ва монтажчилари улкан химия қурилишларида айниқса муваффақиятли меҳнат қилмоқдалар—химия объектларидаги ишларнинг тўрт ойлик топшириғи ортиғи билан адо этилди.

«Главташкентстрой»нинг 3-, 153-қурилиш трестлари, йирик панеллардан уй қурувчи Тошкент комбинати, «Узглавстрой»нинг 11- ва «Алмаликсвинецстрой» қурилиш трестлари «Узбекгидроэнергострой» трести ва бошқа қурилиш ташкилотларининг коллективлари олинган мажбуриятларни жуда яхши бажармоқдалар.

Ирригация қурилишлари — республика қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим участкасидир. Аму — Бухоро машина канали ва Шеробод канали, Занг канали, Каркидон сув омборининг иккинчи навбатини қураётган меҳнаткашлар бир талай муваффақиятларни қўлга киритдилар. Қорақалпоғистондаги Қизкетган насос станцияси графикда белгиланганидан барвақт қуриб битказилди.

Мирзачўл ва Сурхондарёнинг Шеробод массивидаги пахтакор совхозларни қуриш ишлари кенг кўламда олиб борилмоқда. Амударё соҳилларидаги қайир ерларда мамлакатнинг жуда катта янги шоликорлик базаси барпо этилмоқда. Энергетика ва электрлаштириш объектларидаги қурувчилар, бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси корхоналарининг коллективлари олинган мажбуриятларни бажариш учун қунт билан курашмоқдалар.

Кўпгина партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ўзларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишларини қурувчиларнинг олинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажариш учун бошланган мусобақасини янада авж олдиришга қаратмоқдалар. Қурилиш коллективлари эришаётган ютуқлар бунинг бевосита далилидир.

Лекин қурилиш техникасидан максимал даражада фойдаланмай туриб, ишларни механизациялаш даражасини оширмай, индустриал методларни кенг қўлланмай туриб, республика қурувчиларининг муваффақиятларини янада кўпайтириб бўлмайди. Қурилишларда техника тараққиётини жорий этишнинг асосий йўли ана шудир. Қурилиш-монтаж ишлари программасини бажариш ва меҳнат унумдорлигини оширишнинг катта-катта резервлари ишларни максимал даражада механизациялаш замирида яшириниб ётибди. Қурилиш раҳбарлари, қурувчиларнинг ўзлари бу масаланинг муҳимлигини тушунган, ўз ихтиёрларида бўлган техникадан тўла-тўкис фойдаланишга интилаётган жойларда иш графикдан илдам бормоқда, планлар ва мажбуриятлар муваффақиятли бажарилмоқда.

Ўз касбини қадрлайдиган қурувчи ўз объектини соз ва пухта қилиб қуришга интилади. Наманганлик машҳур ғиштчилар бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдулла Воҳидов ўз мурожаатида шундай қилишга даъват этди. Ўзбекистоннинг кўпгина қурилиш ташкилотлари А. Воҳидовнинг чақириғини кенг суратда қўллаб-қувватлади. Қурилиш ишларининг сифатига тоора кўп эътибор берилмоқда. Лекин бу ишда фақат қурувчилар сарфлаётган куч-ғайратнинг ўзи билан чекланиб қолиш мумкин эмас. Кенг жамоатчилик қурилишларнинг пишиқлигини контроль қилишга жалб этилиши, давлат архитектура қурилиш контроли органларининг иши активлаштирилиши лозим, заказчилар шошма-шошарлик билан кўпинча палапартиш топшириладиган объектларни қабул қилиш вақтидагина эмас, балки қурилиш жараёнида ҳам техникавий назоратни кучайтиришлари зарур.

Республикамиз пойтахти — Тошкент кун сайин ўсиб, кўркамлашиб бормоқда. Архитекторлар ва қурувчиларнинг куч-ғайрати билан Тошкент мамлакатимиздаги энг гўзал шаҳарлардан бирига айланмоқда. Шаҳардаги капитал қурилишнинг асосий ҳажмини бажараётган «Главташкентстрой»нинг қурилиш коллективлари бу соҳада катта хизмат қилмоқдалар. «Главташкентстрой» қурувчилари партия-совет ташкилотларининг кундалик ёрдами билан ўтган йили қурилиш-монтаж ишлари планини бажардилар. Тошкентликлар 233 минг квадрат метр уй олишди, бу уйларга 7 мингдан кўпроқ оила кўчиб кирди. Кўпгина мактаблар, болалар муассасалари, маданий-маиший объектлар ишга туширилди. Шаҳарни ободонлаштириш юзасидан катта иш қилинмоқда. Саноат корхоналари ва бинокорлик индустрияси корхоналарининг қуввати ўсмоқда.

«Главташкентстрой» коллективи шу йилнинг беш ойи мобайнида 34,6 миллион сўмлик, яъни ўтган йилнинг ана шу давридагига нисбатан 17 процент кўпроқ қурилиш-монтаж ишларини бажарди. Қурилишнинг таннархи камайди, пудратга олувчи ташкилотларнинг ярми ана шу кўрсаткич бўйича топшириқни ошириб бажарди.

Тошкент шаҳридаги қурилишларда коммунистик меҳнат ҳаракати кенгайиб бормоқда. Неча ўнлаб комплекс бригадалар, уч цех коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номни олишга сазовор бўлди, неча юзлаб ишчи коммунистик меҳнат зарбдоридир. Тошкент шаҳрининг бинокорларидан тўрт мингдан кўпроқ киши ана шу шонли ҳаракатга жалб этилди.

Бу йил юбилей объектларини қуриш «Главташкентстрой»нинг ишида жуда катта ўрин олади. Ўзбекистон республикаси ва Компартиясининг 40 йиллиги муносабати билан панорама кинотеатри, марказий универмаг, Чилонзор массивида савдо маркази, республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси, Семашко номли институтнинг физио-терапевтик корпуси ва бошқа бир қанча объектлар қурилиб, фойдаланиш учун топширилиши лозим. Бу объектлар энг мураккаб инженерлик иншоотлари бўлиб, уларни қуришда замонавий материаллар ва буюмлардан, синтетикадан фойдаланилмоқда. Аммо, бу объектлардан баъзиларини қуриш кечикиб қолмоқда. Кўпгина қурилиш ташкилотлари шу пайтгача ишчи кучлар билан таъминланмаган, механизмлар ва бинокорлик материаллари етарли эмас. Лойиҳа-смета ҳужжатлари ўз вақтида тайёрланмаётганлиги сабабли ҳам, юбилей объектлари қурилиши кечикмоқда. Аммо, бу нуқсонларни бартараф қилиш қийин эмас.

«Главташкентстрой» қурилиш ташкилотлари қурилиш индустрияси ва бинокорлик материаллари корхоналарини қуриш ҳамда ишга тушириш йиллик планини муддатидан илгари бажариш учун оширилган социалистик мажбуриятлар олдилар. Йиғма темирбетон, бетон керамзити, асфальтбетон қотишмаси корхоналарининг қўшимча қувватлари графикда белгиланган муддатдан олдин ишга туширилади. Тошкентдаги темирбетон буюмлар заводига теплотрасса ўтказилиши билан газобетон ҳам ишлаб чиқарила бошлайди. Тошкентдаги уйсозлик комбинатининг қуввати оширилмоқда, йирик панелли уйлар қурадиган янги завод барпо қилинмоқда. Республика пойтахтидаги уйсозлик комбинатлари келгуси йилдаёқ ярим миллионга яқин квадрат метр ҳажмида уй-жой қура оладилар. Мактаб, болалар муассасалари, магазинлар ва касалхона биноларини қуришда индустриал методлардан кенг фойдаланилади.

Ўзбекистон — пахтачилик республикасидир. Шу сабабли, бу республикада сув хўжалиги қурилишига жуда катта эътибор берилмоқда. Сув хўжалиги қурилишини яхши йўлга қўймай туриб, суғориладиган деҳқончиликни муваффақиятли суратда ривожлантириш мумкин эмас.

Партия ва ҳукуматнинг қарорларига мувофиқ, бизнинг республикамиз Мирзачўл, Марказий Фарғона, Сурхон-Шеробод массивида, Қарши даштларида, Амударё этакларида ва бошқа областларда янги ерларни ўзлаштирмоқда. Ҳар йили юз минг гектарга яқин янги ерлар ўзлаштирилиб, экин экилмоқда ва бу ерлар қишлоқ хўжалик обборотига киритилмоқда. Ҳозирги вақтда республикада йирик сув омборлари — Каттақўрғон, Жанубий Сурхон, Чимқўрғон ва бошқа кўпгина сув омборлари бор. Кампирровот, Чорвоқ, Пачқамар, Каркидон ва бошқа сунъий денгизлар, Тахиатош гидроузели қурила бошлади, Аму-Бухоро, Шеробод магистрал каналларини қуриш соҳасидаги ишлар муваффақиятли давом эттирилмоқда. Ирригаторлар дренаж-коллектор шохобчаларини қуриш ва уларни фойдаланиш учун топшириш соҳасида кўп тажриба тўпладилар.

Ирригация объектларида неча ўн минглаб бинокорлар ва ўзлаштирувчилар меҳнат қилмоқдалар, лойиҳачилар ва транспортчилар улар билан қўлга-қўл ушлашиб зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Янги ерларни ўзлаштиришда Ўзбекистон ССР нинг деярлик ҳамма министрликлари ва бошқармалари, шунингдек Ўрта Осиё ташкилотлари ва қардош республикаларнинг бинокорлари актив қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон ирригаторлари кўп минг кишилик коллективининг бутун куч-ғайрати ҳозирги вақтда етти йиллик олтинчи йили давлат планини ва олинган социалистик мажбуриятларни бажаришга қаратилган. Ана шу план ва мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши сув иншоотлари қурувчиларининг Ўзбекистон республикаси ва Компартиясининг шонли юбилейига энг яхши меҳнат совғаси бўлади.

Аммо шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ўтган беш ой ичида Сув хўжалиги министрлигининг қурилиш ташкилотлари капитал маблағлардан фойдаланиш планини, шунингдек қурилиш-монтаж ишлари юзасидан берилган топшириқларни бажармадилар. Талайгина маблағлар ўзлаштирилмай қолди. Бунга сабаб шуки, республика Сув хўжалиги министрлиги ва унинг трестлари қурилишларга ташкилий-техника жиҳатидан етарлик раҳбарлик қилмаётирлар, шу билан бирга қудратли ер қазиш техникасидан қониқарли фойдаланилмаётир. Бу нуқсонлар «Сурхонсовхозводстрой», «Сурхандарьяводстрой» трестлари учун, Тошкент сув омбори қурилиш-монтаж бошқармаси ва «Ферганводстрой» қурилиш-монтаж бошқармаси учун айниқса характерлидир. Сув хўжалиги министрлиги ва қурилиш ташкилотлари механизмлардан фойдаланишни яхшилаш учун, шу жумладан икки сменали ва уч сменали ишларни ташкил қилиш, машиналар ремонтини жадаллаштириш учун зарур чораларни кўрмоқдалар.

Сув хўжалиги қурилишининг катта кўламлари ва уни янада ривожлантириш истиқболлари қурилиш ва монтаж ишларини электрлаштириш даражасини бутун чоралар билан оширишни талаб этади. Бунинг учун аввало йиғма темирбетондан кенг миқёсда фойдаланиш лозим. Шу муносабат билан темирбетон буюмлар ва конструкцияларни янада унификациялаш ва типлаштириш керак.

Ирригация қурилишлари ва иншоотлари учун керакли мутахассисларга эҳтиёж ҳали ҳам жуда катта. Аммо Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институтида ҳар йили тайёрланаётган мутахассислар сони ортмасдан, балки ҳатто камайиб бораётганлиги бизни ташвишга солмоқда. Ирригация ташкилотларининг олий маълумотли мутахассислар ҳақида берган заявкалари атиги 25 процент қондирилаётган бир пайтда шундай аҳвол рўй бермоқда.

Сув хўжалиги аҳамиятига эга бўлган қурилиш объектларидаги жиддий қолоқликка барҳам бермоқ керак. Қурилиш коллективларининг ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ўзаро текшириш натижалари бунинг учун барча имкониятлар мавжуд эканлигини кўрсатди.

Колхоз ишлаб чиқариши даромадларининг ўсиб бораётганлиги, бўлинмас фондларга ажратилаётган маблағларнинг ортиб бораётганлиги қишлоқларда қурилиш ишларини кенгайтириш ва яхшилаш учун қулай шароитлар вужудга келтирилди. Етти йилликнинг ўтган беш йили мобайнида колхоз посёлкаларини қайта қуриш ва обод қилиш соҳасида кўп иш қилинди. Қишлоқларда тўрт миллион квадрат метрдан кўпроқ ҳажмда уй-жой, 293 минг ўринли мактаб бинолари, кўпгина шифохоналар, клублар, кинотеатрлар ва 26 мингга яқин ҳар хил ишлаб чиқариш ва чорвачилик бинолари қурилди.

Қишлоқларда 30 мингга яқин тажрибали бинокорлар бор. Эндиликда колхозлараро қурилиш ташкилотларида кўпгина машина ва механизмлар парки мавжуд бўлиб, булар меҳнат унумдорлигини ошириш ва қурилишларни арзонлаштириш имконини беради.

Шу йилнинг дастлабки беш ойи якунлари шу нарсани кўрсатдики, кўпгина қишлоқ қурилиш ташкилотлари — Қуйи Чирчиқ, Пискент, Ургут, Шўрчи, Бағдод, Чуст, Янгиқўрғон қурилиш ташкилотлари ўз олдиларига қўйилган вазифаларни муваффақиятли адо қилмоқдалар, объектларни фойдаланиш учун топшириш юзасидан берилган топшириқларни доим ошириб бажармоқдалар. Бинокорлар орасида қурувчи — ирригатор касбини астойдил севиб, шу касб билан фахрланаётган кўпгина ажойиб новаторлар бор.

Илғорларнинг муваффақиятлари республиканинг ҳамма районларида капитал қурилишни узлуксиз кучайтириш учун катта имкониятлар мавжуд эканлигини кўрсатади. Аммо бу имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаётир. Ўтган йили капитал қурилиш учун колхозларга ажратиб берилган маблағларнинг 40 процентидан кўпроғи ишлатилмай қолди. Ишга туширилиши лозим бўлган объектларнинг ярми фойдаланиш учун топширилмади. Бу ҳол жиддий ташвиш туғдирмоқда. Энг катта камчилик шуки, қишлоқларда колхозлараро қурилиш ташкилотлари бажараётган ишларнинг салмоғи капитал қурилишнинг умумий ҳажмидан ҳали ҳам кам. Сирдарё, Бухоро, Сурхондарё, Хоразм областларидаги колхозлараро қурилиш ташкилотларининг кўпи қониқарсиз ишламоқда.

Колхозларда қурилиш ишларининг даражаси шаҳарлардаги қурилиш даражасидан анча орқада қолмоқда. Меҳнатнинг яхши ташкил этилмаганлиги, қурилиш ишларининг мавсумийлиги, техникадан суст фойдаланиш бунга сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети қишлоқларда қурилиш ишларини тубдан яхшилаш ҳақида қарор қабул қилдилар. Колхозларда қурилишнинг структураси ва уни ташкил этиш характерига тааллуқли масалалар асосан ишлаб чиқилди. Республикада «Узглавколхозстрой», область қурилиш трестлари тузилди. Бу трестлар 70 та колхозлараро қурилиш ташкилотларини бирлаштиради.

«Узглавколхозстрой» кўп иш қилмоғи керак. Қурилиш-монтаж ишларини планлаштириш, материал ва маблағларни ҳисобга олиш соҳасида тегишли тартиб ўрнатиш, колхозларнинг хўжалик усулида амалга оширилаётган капитал қурилиш ҳажмларини қисқартиш лозим.

Колхоз посёлкалари қурилишини планлаштириш схемалари ва бош планлари билан колхозларни таъминлаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш зарур. Қурилиш объектларини нотўғри ва тасодифий жойлаштиришга чек қўймоқ керак. Ҳозирги вақтда қурилишларга асос қилиб олинган типовой лойиҳалар йиғма темирбетондан фойдаланишни чеклаб қўяди.

Ўзбекистон ССР Госстройининг лойиҳалаш институтлари қурилишда йиғма темирбетон конструкцияларини ишлаб чиқиш имконини берадиган мукаммалроқ типовой лойиҳаларни мумкин қадар тезроқ ишлаб чиқишлари лозим.

Колхоз иншоотлари ва корхоналари қурилишида меҳнатни механизациялаш даражаси сира ҳам етарлик эмас. Кўпгина қурилиш ташкилотлари шу вақтгача зарур ер қазиш машиналари, кўтарма механизмлар, автокранлар ва экскаваторларга эга эмас. Қурилиш-монтаж ишларини механизациялаштириш соҳасида эришилган даражани эътиборга олиб, машина ва механизмларнинг тегишли нормасини «Узглавколхозстрой»га ажратиб бериш лозим.

Бир қанча йирик колхозлараро қурилиш ташкилотларининг орқада қолаётганлигига, қурилиш ишлари сифатининг пастлигига малакали кадрларнинг етишмаётганлиги ҳам сабаб бўлмоқда. Қурилишларда етарли даражада иш тажрибасига эга бўлган инженер-техник ходимларни колхозлардаги қурилишларга юбориш чораларини кўриш, жойларда кадрларни қайта тайёрлашни уюштириш зарур.

«Главголодностепстрой»нинг кўп минг кишилик коллективи йил бошида катта ва фахрли мажбуриятларни олган эди. Ҳозирдаёқ 5100 гектар янги ерлар тайёрлаб қўйилди, бу ерларга чигит экилди, 16 мингдан кўпроқ лоток ўрнатилди, 22 километр узунлигида босимли трубопроводлар ётқизилди. Бу — мажбуриятларда мўлжаллланганидан анча ортиқдир. Уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш беш ойлик плани 100,7 процент бажарилди, бинокорлар 26 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойни фойдаланиш учун топширдилар.

Аммо баъзи ижобий натижаларга эришган ҳолда пудрат ишларини бажаришдаги катта қолоқликка эътибор бермаслик мумкин эмас. Айрим ташкилотлар ноқулай об-ҳаво шароитларида қурилиш ишларини олиб боришга яхши тайёрланган эмаслар ва улар белгиланган топшириқларни бажармай келмоқдалар. Йил бошидан буён уч миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилмай қолди. «Мирзачўлсовхозстрой» трести айниқса суст ишламоқда.

Кўпгина суб пудратчи ташкилотлар ҳам ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажармаётирлар. Гидромеханизациялаштирилган ишлар бошқармаси 4 ойлик планни 36 процент бажарди. «Узсантехгазмонтаж» тресги ҳам қониқарли натижаларга эришмади. Бу трестнинг суст ишлаётганлиги натижасида совхозларни газ билан таъминлаш хавф остида қолмоқда.

«Главголодностепстрой» бошқармаси ва партия комитети қурилиш-монтаж ишларини муваффақиятли олиб бориш учун конкрет тадбирлар ишлаб чиқди. Механизмларни икки ва уч сменада ишлатиш кўзда тутилади, кичик ҳажмда механизациялаш амалга оширилади. Лоток шохобчаларини тирговучлар ўрнатиб монтаж қилишга яқин вақтлар ичида ўтиш мўлжалланди. Бу эса монтажчи бригадаларнинг меҳнат унумдорлигини кескин суратда ошириш имконини беради. Айрим қолоқ участкалар механизмлар билан таъминланади.

Мирзачўл совхозлари юксак даражада механизациялаштирилган хўжаликлардир. Бу совхозларда ҳар бир ишчига ўрта ҳисобда 9 гектардан пахта майдони тўғри келади. Пахтачилик совхозларининг меҳнаткашлари чигит экишни муваффақиятли тугалладилар. Майдонларнинг ҳаммасига белгиланган миқдорда уруғлик солувчи сеялкалар билан квадрат уялаб чигит экилди. Ғўзанинг биринчи парвариши тамомланди. Ирригация шохобчаларининг ҳаммаси ғўзани суғоришга тахт қилиб қўйилган. Ғўза яхши ривож топмоқда. Бинокорлар каби пахтачилик совхозларининг ходимлари ҳам ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан бажарадилар деб тўла ишонч билан айтиш мумкин.

Капитал қурилишнинг буюк ҳажмлари Ўзбекистондаги қурилиш ташкилотлари зиммасига ўз ишларини тубдан яхшилаш, коллективларнинг ўз мажбуриятларини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги шарафига муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани янада кенг авж олдириш вазифасини юклайди. (ЎзТАГ).

ОНА ЮРТ КУЙЧИСИ

(Урол Тансиқбоевнинг 60 йиллик юбилейига)

□ □ □

Урол Тансиқбоев портрети. Рассом Ю. Елизаров ишлаган.

Куни кеча ажойиб бир хушхабардан кенг жамоатчилик хурсанд бўлди. Ҳамюртимиз, атоқли рассом Урол Тансиқбоевич Тансиқбоев туғилганига 60 йил тўлиши муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ленин ордени билан мукофотланди. Қандай юксак тақдирнома, қандай улуғ бахт бу! Ахир, ким ўйлаганди дейсиз, оддий бир ишчи оиласидан чиққан киши мана шундай шуҳрат қозонади деб. Замонамиздан минг ўргилсанг арзийдики мана шундай улкан санъаткорларни, ажойиб талантларни тарбиялаб, вояга етказди.

Мана бугун биз, тасвирий санъат ишқибозлари улкан санъат устаси, меҳрибон устоз, ўзбек манзара санъатининг асосчиларидан бирини, манзарачилик жанрида янги саҳифалар очган табиатнинг чинакам ошиқу-шайдоси Урол Тансиқбоевни катта тўйи билан муборакбод қилаяпмиз.

Ўрта Осиё осмонида озодлик қуёши барқ уриб чиқиб, эзилган халқлар чеҳрасига, қалбига нур бахш этди. Асрлар бўйи қалб қаърида яшириниб ётган мисли гавҳар орзу-истаклар энди кўз очиб рўёбга чиқабошлади. Мана шу йилларда яъни совет даврида Урол Тансиқбоев янги мактабда таълим олиб, еттинчи синфни тугатди. Онги, дунёқараши аста ўсабошлаган ёш Уролда рассомчиликка ҳавас уйғона бошлади. Борлиқ, табиат бутун гўзаллиги билан унинг қалбини мафтун этди. У қўлига мўйқалам олишга аҳд қилди. Ана шу илк орзу-истак келажак ишларга замин ҳозирлади, илҳом бахш этди. Дилида рассом бўлишдек ноёб истак билан юрган Урол Тансиқбоев 1924 йилда Тошкент Давлат музейи қошидаги рассом Н. В. Розанов студиясига ўқишга киради. Бу ерда 3 йил таълим олгач ўз билимини янада ошириш мақсадида у Пенза бадиий билим юртига ўқишга жўнайди. Ёш Уролда истеъдод учқунлари чақнаб тургачини сезган ўқитувчилари — рассомлардан Горюшкин — Сорокопудов билан Петровлар унга ҳар томонлама ёрдам бериб, бу шарафли ҳунарга иштиёқини янада оширишди.

1930 йилдан бошлаб Урол Тансиқбоев мустақил ижодий ишга киришади. Рассомнинг ярата бошлаган илк асарлариёқ ўзининг тематик оригиналлиги, фикрнинг теранлиги ва бўёқнинг нозик ва жонли ишлата олиши билан кўпчилик диққатини жалб эта бошлайди.

Рассом қаерда бўлмасин, қаерда ишламасин, барибир, ягона бир мақсад билан яшайди: ҳаётни, борлиқни, табиатни мадҳ этишга, кўрган-билганларини полотнога жонлантириб кўчиришга интилади. Урол Тансиқбоев 1940 йилларда бирмунча полотнолар яратиб, санъат шинавандаларига анча танила бошлади. Бу йилларда яратилган «Ишдан қайтиш», «Тоғдаги колхозда» «Қўшиқ» каби полотнолари рассомнинг таланти, нозик қалби ҳамда ижодий фикрлаши шаклланиб бораётганидан далолат берди.

Урол Тансиқбоев тасвирий санъатга қадам қўяркан ўзига хос бир йўл излади, оригиналликка интилди. Натижада жонажон ўлка табиатини тараннум этувчи манзарачи рассом бўлишликни қатъий мақсад қилиб олди. У янглишмади. Ўз талантини Ўрта Осиё табиати, манзарасини куйлашга бағишлади.

Урол Тансиқбоевнинг ижоди Улуғ Ватан уруши йилларида айниқса сермаҳсул бўлди. Бу даврда у мўйқаламини маҳкам ушлаган ҳолда ватанпарварлик, қаҳрамонликни мадҳ этувчи, душманга нисбатан чексиз қаҳрғазаб қўзғовчи қатор асарлар ишлади. Уруш йўлларини босиб ўтиб, янги-янги лавҳалар чизди.

1942 йили У. Тансиқбоев ўзбек халқи номидан жанг қилаётган ватандошларга совға олиб борган делегация билан фронтга боради. Бу ерларда рассом жангчилар ҳаётини, курашини ўз кўзи билан кўриб жуда кўп материаллар тўплайди. У жангчилар ҳузуридан қайтгандан сўнг улуғ Ватан уруши ҳақида қатор полотнолар ишлашга киришади. Шу темадаги асарларидан бири «Жонажон ўлкадан келган меҳмонлар» деб аталади.

... Фронт. Тонг: Горизонтдан қуёшнинг илк шуъласи ғира-шира кўтарилиб келмоқда. Мана, кенг жанг майдони кўз олдимизда узала тушиб ётибди. Ана йиқилган ҳода устига ўтириб олган оқ соқоли кўксига тушган нуроний ўзбек чоли совға-салом улашаяпти. Чолни жангчилар қуршаб олишган. Ҳар ким чолдан ўз диёри, оиласи, қон-қариндошлари ҳақида бирор нарса сўраб билгиси келади. Чеҳраларда севинч ва соғинч нури ўйнайди.

Ҳар кимга ҳам шу дақиқалар жуда қадрли туюлади. Ён томондаги йўлда бошқа солдатларга ҳам олиб кетилаётган совға-салом юкланган арава кўринади. Чап томонда ҳозиргина совға олган бир жангчи хат ўқимоқда.

Бу полотнога синчиклаб қараркансиз, рассомнинг она-Ватан ва инсонларга нисбатан бўлган сўнмас юрак меҳрини, бутун санъаткорлик маҳоратини яққол ҳис этасиз шубҳасиз.

Урол Тансиқбоевнинг уруш йиллари яратган нодир асарлари жуда катта тарихий ҳужжат сифатида қимматлидир. Уша йиллари 3 ой ичида 15 та йирик полотно яратиб, «Уруш йўлларида» деган умумий ном билан атади уларни рассом.

Бу даврда У. Тансиқбоев Ўзбекистонда кўзга кўринган санъат арбоби сифатида кенг жамоатчилик ҳурматига сазовор бўлди. Энди унинг асарлари биргина республика миқёсида эмас, балки қардош совет республикаларида ҳам шуҳрат қозона бошлади.

Ўзбекистон ҳукумати 1943 йилда У. Тансиқбоевга Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби унвонини берди, 1944 йили эса у Ўзбекистон ССР халқ рассоми деган шарафли унвонга сазовор бўлди.

Урол Тансиқбоев енг шимариб ўз севган касби — ижодий ишга янги куч, янги ғайрат билан киришди. Энди унинг ўз услуби, ўз бўёғи, ўз танлаган йўли бор эди.

1950 йилларга келиб Урол Тансиқбоев ўз ижодини туб маъноси билан жонажон ўлка табиати таронасига бахш этди. У — табиатнинг жўшқин куйчисига айланди. Унинг полотнолари ҳаётнинг чинакам кўзгуси бўлди. Бу йилларда у ўзининг энг яхши асарларини яратди. «Туркман каналида» (1951), «Тахиа-Тош» (1951), «Қайроққум денгизи (1956), «Қайроққум ГЭСи тонги» (1956), «Каттақўрғон сув омбори» (1958), «Олмалиқ тоғларида» (1958) полотнолари шулар жумласидандир.

«Иссиқ кўл оқшоми», «Жонажон ўлка» полотнолари рассомнинг энг етук, энг нафис ижодий баркамоллик маҳсули ҳисобланади.

Моҳир санъаткор бу икки полотносида ва умуман ўз ижодида, борлиқнинг бутун нафосатини қалб кўзи билан кўриб, юрак меҳри билан матога кўчиради. Унга ранг-баранг бўёқлар орқали чирой беради, жон бахш этади.

...Иссиқ кўл. Оқшом: Қуёш аста уфққа бош қўйяпти. Унинг акси сувда ўйнайди. Осмонда кўк бинафшаранг булутлар сайр этяпти. Олдинги планда кенг дала узра кўл оқшоми чўкяпти. Табиат уйқуга бош қўяётгандай, ҳар томон жимжит. Кўл қирғоғи бўйлаб пода қайтяпти. Чўпон чол таёғи билан подани ҳайдаб кетаётгани кечки қоронғиликда ғира-шира кўзга чалинади. Асарда ер биринчи планда берилган. Ана у яшил жигарранг бўёқда товланади. Қуёш куйдирган ўтўланлар орасида у ер, бу ерда оқ, қизил, сариқ гуллар очилиб ётибди.

Полотнога тикилиб туриб беихтиёр ўзингизни ана шу табиат қўйнида ҳис қиласиз. Унинг расм эканлигини бир зум унутгандай бўласиз. Шундай табиий, шундай ҳаётий ишланган бу асар.

Урол Тансиқбоев ана шундай жонажон ўлка манзараларига ошиқу шайдо, табиатнинг чинакам мафтуни, толмас саёҳатчи, мўйқалам соҳибидир.

Кейинги ўн йиллик давр бу шоир-рассом ҳаётида жуда катта ижодий самаралар берди. Урол Тансиқбоев бу давр ичида елкасига рюкзак, қўлига рассомлик чемадончасини кўтариб олиб, кўп саёҳатларда бўлди. У. Ўрта Осиё республикаларини ҳамда бепоён Қозоғистон ўлкасини кезиб чиқди. Бу жўшқин қалбли санъаткор учун сермаҳсул йилимизнинг ҳамма фасли гўзал бўлиб кўринади. Зероки, рассомнинг қалб кўзи, инсоний бурчи, санъаткорлик илҳоми ҳам шунга ундайди. У оппоқ гулларга бурканган баҳор мафтуни, зарварақ тўн кийган қиш шайдоси; сайёҳатлар ойи ёзу, бебаҳо мевалар, кўкни ўпар ҳосил хирмонлари билан бой куз куйчисидир.

Шунинг учун ҳам санъат ишқибозлари ҳақли равишда қуйидаги иборани айтиб юришади, яъни «Левитан кузи», «Шишкин ўрмони», «Тансиқбоев баҳори»... Ҳа, булар табиатнинг ҳақиқий куйчиларидир.

Урол Тансиқбоев ҳаётни, унинг кўп қиррали, бой манзараларини жон-дилдан севади, қадрлайди, куйлайди. Унинг ижодига бир назар ташланг-а! Гуллаб яшнаётган водийлару, кўкни ўпар салобатли тоғлар, бепоён колхоз далалари, улкан-улкан қурилишлар —барча-барчаси рассомни нигоҳидан четда қолмаган. Буларнинг ҳаммаси санъаткор учун ижод, меҳнат, шараф ва қувонч манбаидир.

Урол Тансиқбоев катта қалб эгаси. У қаҳрамон баҳодир инсон қўли билан яшнаётган, ўзгараётган борлиқни одамлар билан тирик ва жонли ҳаётни севади, тараннум этади. Зотан, инсон ернинг, борлиқнинг чинакам эгаси эмасми! Унинг асарлари шу инсоннинг меҳнати симфониясидир.

Мана, қаршимизда бу моҳир рассомнинг «Қайроққум ГЭСИ тонги» полотноси. Бу нодир асар рассом ижодининг баркамоллик намунасидир. Полотно замонавий индустрия темасига бағишланган. Рассомнинг бу иши биргина Совет Иттифоқида эмас, чет элларда ҳам машҳур бўлиб қолган. Автор мазкур асари учун икки марта —Москвада ҳамда Брюсселдаги бадиий санъат асарлари кўргазмаларида кумуш медал билан тақдирланди.

Атоқли манзарачи, реалист рассом сифатида танилган Урол Тансиқбоев ўз асарлари билан Совет Иттифоқида ҳамда чет элларда ташкил этилаётган кўргазмаларда қатнашиб келаяпти.

Урол Тансиқбоев моҳир мўйқалам соҳиби бўлиши билан бирга, меҳрибон устоз, актив жамоатчи ва чинакам инсон ҳамдир. У 1955 йилда Ўзбекистон рассомлар союзига раис бўлиб сайланган. 1958 йилдан буён СССР Бадиий Академиясининг ҳақиқий аъзосидир. Шунингдек у СССР халқ рассоми ҳамдир. Ватан, партия, халқ олдидаги қилган самарали хизматлари учун Урол ака Тансиқбоев уч марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва медаллар билан тақдирланган. 1957 йилдан бери СССР рассомлар союзи правлениеси ҳамда секретариатида ҳам аъзодир.

Урол Тансиқбоев ҳозир ижодий камолатининг энг чўққисида турибди. Шу кунларда у ажойиб ижодий хаёллар, ўйлар, режалар оғушига шўнғиган. Республикамиз ҳамда Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейига бағишлаб янги-янги полотнолар яратиш иштиёқи билан яшаяпти севимли мўйқалам соҳибимиз.

Шу кунларда биз— ҳамкасб, ҳамюрт, ҳамнафис дўстимиз, қадрдонимиз Урол ака Тансиқбоевнинг 60 йиллик тўйини нишонлар эканмиз унга сиҳат-саломатлик ҳамди катта ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

М. РАҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР халқ рассоми, санъатшунослик фанлари кандидати.

Рассом У. Тансиқбоев асарларидан намуналар: 1. Жонажон ўлка. 2. Қайроққум ГЭСи тонгги.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

⊙ Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг тарих-филология факультети студентлари драматург Иззат Султоновнинг «Имон» драмасини саҳналаштирдилар. Спектаклни Ўзбекистон ССР халқ артисти Қудрат Хўжаев саҳнага қўйган.

Т. СОЛИЕВ.

⊙ Чиланзорнинг хусн-жамоли кун сайин гўзаллашиб бормоқда. Бу ерда янги-янги кўп қаватли бинолар, кино-театрлар, маданият уйлари, гулзорлар барпо этилаётир.

Яқинда бу ерда янги Чаманзор боғи барпо этилди. Бу гулбоғни 71,85 ва 86-уйда яшовчи кишилар ўз меҳнатлари билан бунёдга келтиришди. Шу кунларда улар кўм-кўк дарахтлар ва атир гуллар бағрида роҳат қилиб дам олмоқдалар.

Э. МАМАЖОНОВА.

⊙ Янгийўл бошқармасидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида янги алоқа бўлими қурилиб фойдаланишга топширилди.

Т. ИМОМОВ.

⊙ «Чирчиқторг» биринчи квартал плани барча соҳалар бўйича ошириб бажарганлиги учун республика савдо министрлиги ва Ўзбекистон касаба союзининг кўчма Қизил байроғини олди. Мажлисда қатнашган 300 дан ортиқ савдо ходими байроқни қўлдан бермасликка аҳд қилишди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

СИРДАРЁ БЎЙЛАРИДА

Республика Табиат музейининг бир группа илмий ходимлари Сирдарё бўйига чиқиб кетган эдилар. Улар азим дарёнинг ўнг қирғоғида жойлашган Алқа кўл қумлиги ва Тор, Кўк тол, Ранди тўқайларига экспедиция уюштирдилар. Шу кунларда экспедиция аъзолари чирмовиқлар билан қопланган, юриш жуда қийин бўлган Кўк тол тўқайида текшириш ишларини муваффақиятли давом эттирмоқдалар.

Экспедициянинг асосий мақсади қумлик ва тўқайзор жойлардаги иқлим, ўсимликлар ва ҳайвонат дунёсини илмий томондан текшириш ва музей фондини янги материаллар билан бойитишдан иборатдир.

С. МИРСОЛИҲОВ.

ПОЙТАХТИМИЗ ИНСТИТУТЛАРИДА

Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Тошкентдаги геология-геофизика, шунингдек геология ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш илмий-текшириш институтларида муҳим тадқиқотлар олиб борилмоқда.

Суратларда: (чапдан) геология ва геофизика институтининг илмий ходими Ф. Асқаров «Ғарбий Ўзбекистон тоғ жинсларининг абсолют ёши» деган тема устида илмий иш олиб бормоқда. (ўнгда) геология ҳамда нефть ва газ конларини ишга солиш илмий-текшириш институтининг газ ва нефть лабораториясида бир группа илмий ходимлар старший илмий ходим Ф. Сагитова раҳбарлигида лабораторияда анализ ўтказмоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

ЕТТИ ЙИЛДАН СЎНГ ОЧИЛГАН КЎЗ

Ўрта Чирчиқдаги «Полярная звезда» колхозининг меҳнатсевар аъзоларидан бири Комила опа Жумибоеванинг кўзи соғлом эди. Лекин нима бўлдию, кунларнинг бирида кўзлари хиралашди. Орадан кўп ўтмай икки кўзи кўр бўлиб қолди...

Бу мусибатли ҳол Комила опани қаттиқ эзди, ахир у етти йил ёруғ жаҳонни кўрмади. Шунда ҳам қўни-қўшнилар, таниш-билишлар унга далда беришарди: «Ҳафа бўлманг, Комила опа! Медицинамиз ҳозир жуда тараққий этиб кетган. Врачлар кўр кўзларни очишаяпти. Албатта Тошкентга боринг, даволашади...».

Яқинда Комила опанинг ўғли Тошкент шаҳар тез ёрдам клиник касалхонасига етаклаб келди. Бу ерда врачлар уни очиқ чеҳра билан қарши олишди. Тажрибали врач ўртоқ Ш. Ҳасанова Комила опанинг ожиз кўзларини меҳр билан даволай бошлади. Касалликнинг ҳамма хусусиятларини обдон ўрганди. Кейин «Агар операция қилинса бу кўзлар албатта очилади» деган қарорга келди...

Мана, операция хонаси... Хонада жимжитлик ҳукм сурмоқда. Оппоқ халат кийиб олган врачлар, ҳамширалар чаққон-чаққон ҳаракат қилишади. Комила опанинг дилида хаёл кезади: «Нима бўларкин?.. Очилармикин?.. Тузалармикин?.. Бордию, яна ўз ҳолича қолса-я?! Оҳ...»

Медицина фанлари кандидати Татьяна Григорьевна Ильинанинг моҳир қўллари Комила опанинг кўз гавҳарига тушган пардани олиб ташлади!

Комила опа клиникада бир неча кун ётгач, бутунлай соғайиб ташқарига чиқди Ажойиб манзара! Ана, ўша ўзи етти йил илгари кўриб юрган одамлар, ҳашаматли бинолар, ямяшил дарахтлар, анвойи гуллар... Оҳ, қандай яхши-я! Бемор учун бундан ҳам ортиқроқ бахт бўладими?!

У ўзини абадий қоронғулик оламидан халос қилган қўли гул, зеҳни ўткир қалби пок врачларга чин кўнглидан қайта-қайта раҳматлар айтиб, ўз колхозига қайтди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

А. Навоий номли Ўзбекистон Давлат халқ кутубхонаси фондида жуда кўп адабиётлар бор. Минглаб китобхонлар ана шу адабиётларни олиб ўқимоқдалар. Суратда: кутубхоначи М. Носирова заказ бўйича китоб танламоқда.

А. Абалян фотоси.

ЯНГИЛИК ТАРҚАТУВЧИЛАР

Тонг ёришиши билан баракали меҳнат ва ижод қучоғига ошиқасиз. Кўчага чиққанингизда энг аввало куни кеча бўлиб ўтган ва бугун бўладиган янгиликларни тезроқ билиш ниятида газеталарни қўлингизга оласиз.

Пойтахтимиз кўчаларида 120 га яқин киоскалар намунали ишлаб турипти. Ҳар куни бу киоскаларда минг-минглаб газета ва журналлар сотилади. Киров кўчасидаги киоскада ишлаётган Ф. Хўжаев, Курант ёнидаги киоска ходими Б. Тўйчиев, Карл Маркс кўчасидаги киоска сотувчиси А. Чикалалар харидорлар билан ҳар доим хушмуомилада бўлишади.

Шаҳар союзпечать ходимлари харидорларга қулайлик туғдириш мақсадида янги «Чайка» киоскаларида ишлайбошлайдилар. Бу киоска ўзининг формаси, қулайлиги билан аввалгиларидан, ажралиб-туради.

К. МУСАХУЖАЕВ,
Х. ҚОДИРОВ.

Янги шеърлар

ТЎРТЛИКЛАР

Гоҳ тунлар сўроққа тутиб, кўнглимдан
Яшашдан мақсадинг нима, сўрайман.
Шунда ипак қурти мисол ўзимни
Ширин орзуларим билан ўрайман.

* * *

Қоғоздай кўнгли оқ бўлмоқлик яхши,
Лекин сахийликда мутлақо бошқа.
Эрмакка оқ юзинг қора қилгунча,
Эй кўнглим, айлан сен қоғоздан тошга!

* * *

Тонг чоғи тўлғаниб сайраган дутор,
Қандайдир завқ билан қалбни ўртарди.
Англасам, пардалар бўйлаб куй бўлиб,
Сездирмай сеҳргар умрим ўтарди.

Толиб ЙЎЛДОШ.

Замонам ёшлари ҳушфеъл, қувноқ,
Бекорга уюлмас хушчақчақ яноқ.
Қарисам ҳам қолмай хушнуд ёшлардан
Бахтиёр ёшликдан оламан сабоқ.

* * *

Эй кўнгил, хурсандман, ёнар ишқинг бор,
Севгингла халқ ичра топдинг эътибор.
Шарафли меҳнатинг сени ардоқлар,
Эл ичра ҳурмат-ла азиз номинг бор.

* * *

Ватанни чаманзор, халқни миннатдор,
Рўзғорни мукаммал, уйингни гулзор
Тутсанг билки, етдинг мақсадга,
Бўлмаса оила, халқ сендан безор.

Ҳафиз ЭШОНҚУЛОВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

БМТ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 5 июнь. (ТАСС). Кеча Хавфсизлик Кенгаши Қўшма Штатлар ва Жанубий Вьетнамнинг Камбоджага қарши агрессив ҳаракатлари тўғрисидаги масала юзасидан Марокаш ва Фил Суяги Қирғоғи делегациялари таклиф этган резолюцияни қабул қилди. Резолюцияда Камбоджа билан Жанубий Вьетнам ўртасидаги чегара районига БМТнинг уч кузатувчисини юбориш тўғрисида модда бор. СССР ва Чехословакия Социалистик Республикасининг вакиллари БМТ кузатувчиларини юбориш кўзда тутилган модда юзасидан овоз беришда бетараф қолдилар. Умуман, Совет Иттифоқи ва Чехословакия Хавфсизлик Кенгашининг ҳамма аъзолари билан биргаликда резолюция лойиҳасини ёқлаб овоз бердилар.

БМТ бош секретари У Тан Хавфсизлик Кенгашида берган баёнотида учта кузатувчи БМТ секретариатининг беш ходими билан биргаликда жўнаб кетадилар ва у ерда кўпи билан 45 кун бўладилар, деб айтди.

ГАМБУРГ ДОКЕРЛАРИНИНГ ТАЛАБИ

БОНН, (ТАСС). Гамбургнинг 100 га яқин докерлари, шу жумладан ишлаб чиқариш кенгашларининг аъзолари Кельндаги прокуратурага мактуб юбориб, Эрнст Тельманнинг қандай вазиятда ўлдирилганлигини суд орқали текшириш тўхтатилганига қарши норозилик билдирдилар. Немис ишчилар ҳаракатининг йўлбошчиси Э. Тельман Бухенвальд қамоқ лагерида 1944 йил августида эсэсчилар томонидан ёвузларча ўлдирилган эди.

Гамбурглик докерлар ғарбий герман прокуратурасининг харакатларидан ғазаблангаңликларини билдириб, Эрнст Тельман урушга ва фашизмга қарши, ишчилар синфининг манфаатлари учун толмас курашчи бўлганлигини таъкидлайдилар. Мактуб авторлари Эрнст Тельманни ўлдирганлар жазосиз қолмаслиги лозим, деб ёзадилар.

ЖАВОҲАРЛАЛ НЕРУ НОМЛИ МУКОФОТ

ДЕҲЛИ, 5 июнь. (ТАСС). Ҳиндистон маданий алоқалар кенгаши марҳум бош министр хотирасига Жавоҳарлал Неру номли халқаро мукофот таъсис этишга қарор қилди. Бу мукофот турли мамлакатларнинг бутун дунёда тинчликни ва халқлар ўртасида ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшган атоқли арбобларига йил сайин берилади.

Ғарбий Германияда яшовчи ўн минглаб оилалар сўнгги ойларда уй эгаларидан ё анча юқори бўлган ижара ҳақини тўланг ёки уйни бўшатиб қўйинг деган мазмунда ультиматум хат олмоқдалар. Бу ўтган йил ноябрь ойида ГФР да уй эгаларига ижара ҳақини истаганча ошириш ҳуқуқини берадиган қонуннинг кучга кирганлиги натижасидир. Суратда: Дортмунддаги Флораштрассе кўчаси 17-уйда яшаган эр-хотин Сваттлар. Улар ҳаддан ташқари юқори бўлган ижара ҳақини тўлайолмаганликлари учун кўчага ҳайдаб чиқарилганлар.

АДН-ТАСС фотоси.

СТОКГОЛЬМДА ЛЕНИН ВИСТАВКАСИ

СТОКГОЛЬМ. ТАСС мухбири **И. Мокрецов** хабар беради:

Стокгольмнинг Король кутубхонаси биносида кеча хотира тахтаси ўрнатилганлиги ҳамда Владимир Ильич Ленинннинг Стокгольмда бўлишига бағишланган экспонатлар виставкасининг очилганлиги Швеция пойтахтининг маданий ҳаётида катта воқеа бўлди.

— Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин Стокгольмнинг Король кутубхонасига келиб турганлиги ва бу ерда ишлаганлиги билан фахрланамиз,— деди кутубхона директори доктор Уно Виллерс виставкани очиш вақтида.— Биз ўз кутубхонамиз билан Москвадаги В. И. Ленин номли давлат кутубхонаси ўртасида ажойиб ҳамкорлик ўрнатилганлигидан хурсандмиз.

СССРнинг Швециядаги муваққат ишлар вакили А. Х. Чурилин жавоб нутқи сўзлаб, Король кутубхонаси В. И. Ленинннинг Швеция пойтахтида бўлиши билан боғлиқ ҳамма материалларни авайлаб сақлаётганлиги учун доктор У. Виллерсга ташаккур изҳор қилди.

Доктор У. Виллерс тўпланганларни залга таклиф этади. Виставка экспонатлари орасида иккита рўйхат дафтари бор. Буларнинг биттаси 1907 йилги ва иккинчиси 1910 йилги дафтардир. 1907 йил декабрда В. И. Ленин бир ҳафта давомида кутубхонада ишлаган эди. У кутубхонага келганида «Фрей» лақаби билан имзо чекар эди. 1910 йил сентябрдаги рўйхат ёзувлари В. И. Ленинннинг ўша вақт ичида камида беш марта Король кутубхонасига келганлигидан далолат беради. Рўйхат дафтарларида В. И. Ленинннинг «В. Ульянов» деган шахсий имзолари ҳам сақланган. Виставкада В. И. Ленинннинг фотосурати бор. Бу суратни Ильич 1919 йил март ойида швед ўртоқларга тақдим этган эди.

В. И. Ленин келиб ишлаган ўқиш залининг бурчаги авайлаб ва таъсирли қилиб тикланган. Хотира тахтасига: «1907 йил декабрда ва 1910 йил сентябрда В. И. Ленин шу жойда ишлаб ўтирган эди. Шу стол ёнида у чет эл журналларини ўрганди. Худди шундай стол ва стул 1962 йилда Москвадаги Ленин номли кутубхонага топширилди», деб ёзилган.

Виставкани очиш маросимида Швеция ташқи ишлар министрлигининг расмий вакиллари ва Швеция газеталарининг жуда кўп мухбирлари бор эди.

НАМОЙИШЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 5 июнь. (ТАСС). Ҳарбий ҳолатга қарамасдан, Сеулда Америка таъсиридаги Пак Чжон Хи режимига қарши ҳаракатлар тўхтовсиз давом этмоқда.

Чет эл агентликларининг хабар беришича, Сеулда бўлиб ўтган намойишларда 30.000 га яқин киши қатнашган. Шаҳар аҳолисининг турли табақалари студентларга қўшилган. Кечалари шаҳарга яна қўшин ва полиция қисмлари келтирилмоқда. Улар Сеул университети ва ўрта мактабларнинг биноларини қуршаб олмоқдалар. Ҳарбий цензура ҳукуматга қарши чиқишлар тўғрисидаги хабарлар ва фотографияларни газеталарда эълон қилишни қамоққа олиш билан қўрқитиб тақиқлади.

Сеулдан ташқари Жанубий Кореянинг бошқа шаҳарларида ҳам намойишлар бўлиб турибди. Ҳукумат вакили кабинетининг фавқулодда мажлисида Сеулдагина эмас, балки бошқа шаҳарларда ҳам ҳарбий ҳолат жорий қилишга принцип жиҳатидан қарор қилинди деб тан олди.

Намойишчилар ҳарбий ҳолатнинг бекор қилинишини, Пак Чжон Хи ҳукуматининг истеъфо беришини талаб қилмоқдалар.

ҲУКМРОН ПАРТИЯ РАИСИ ИСТЕЪФО БЕРИШГА МАЖБУР БЎЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 июнь. (ТАСС). Жанубий Кореядаги демократик республикачи ҳукмрон партия раиси Ким Чон Пиль Сеулда ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида студентларнинг кучли намойишлари натижасида бугун партия раиси лавозимидан истеъфо беришга мажбур бўлди, деб Сеулдан хабар беради Ассошиэйтед Пресс агентлигининг мухбири. Намойишчилар мамлакатда иқтисодий аҳволнинг яхшиланишини, ҳукуматдаги сотқинчликнинг тугатилишини ҳамда Япония-Жанубий Корея музокараларининг тўхтатилишини талаб қилмоқдалар.

«БЛЮ СТРИК» РАКЕТАСИ УЧИРИЛДИ

ЛОНДОН, 5 июнь. (ТААС). Англия граждан авиацияси министри Жулиан Эмери бугун умум палатасида сўзга чиқиб, Жанубий Австралиядаги Вумер полигонида Англиянинг «Блю стрик» ракетаси учирилганлигини эълон қилди. Министр айтдики, ракета белгиланган бир минг беш юз километр ўрнига минг километр масофага учди. 176 километр баландликка чиқди. Учиш вақтида ракетанинг максимал тезлиги соатига 10.240 километрга етди.

«Блю стрик» ракетасидан ернинг сунъий йўлдошларини учириш учун ракета системасининг биринчи босқичи сифатида фойдаланилади. Шу ракета системасини яратишда Франция ва Германия Федератив Республикаси қатнашмоқда.

ЕВРОПАДА ТРОПИК ИҚЛИМ БЎЛАДИМИ?

Европада яна тропик ўсимликлар ва ҳайвонлар пайдо бўладиган кун узоқ эмас. Рейн қирғоқлари одам юриб бўлмас чакалак-чангалзорлар билан қопланади. Боннда эса шерларнинг ўкириши эшитилса ҳам ажаб эмас. Астрономлар, метеорологлар ва геофизиклар ернинг қуёшга нисбатан бўлган ҳолатининг ўзгариши келгуси асрдаёқ «иқлимда буюк бурилиш»ни вужудга келтиради, деган якдил фикрини айтмоқдалар. Бу ернинг географик кенгликлари ўрин алмаштиради демакдир. Экваторда мўътадил иқлим ҳукмронлик қилади. Шимолий яримшар эса анча исиди.

Биологларнинг тахминларича

1980 йилдан бошлаб тропик ўсимликларнинг Африкадан Европага тезлик билан кўчиши содир бўлади

1990 йилдан бошлаб Европанинг шимолий областларида йилига икки-уч марта ҳосил олинадиган бўлади;

1995 йилдан бошлаб ер ости сувларининг сатхи анча пасайиши мумкин, демак сув таъминотида океан сувларидан филтирлаш йўли билан фойдаланиш зарурати туғилади;

2005 йилдан бошлаб Африка ҳайвонот дунёсининг аста-секин Европа томонга силжиши бошланади, деб тахмин қилинмоқда;

2025 йилдан бошлаб шаҳар қурилишида туб ўзгаришлар рўй беради: шаҳарлар янги евротропик иқлимга мослаштирилади;

2055 йилда ўрта Европа лантшафтининг тропик ва субтропик иқлимга айланиши тугалланади.

Аммо фанда бу масалада ҳар хил фикрлар мавжуд. Айрим олимлар иқлимнинг бундай тез ўзгариши имкониятини рад этмоқдалар, чунки бу «ғайри табиий» ҳол бўлур эди, демоқдалар улар. Европа тропик иқлимли бўлиши учун, дейдилар улар, энг камида яна 350 йил керак бўлади. Худди ўша олимларнинг ўзи радиациянинг дунё иқлимига таъсири масаласига қайтиб, иқлимнинг ўзгаришига олиб келадиган «четки таъсирлар» тўғрисидаги нуқтаи-назарларини ҳам илгари сурмоқдалар. Радиоактив чанг қутблар устида «пага-пага» бўлиб юрганлигини геофизиклар исботладилар. Радиоактив чангнинг қутблар тепасида тўпланишига сабаб шуки, ер магнит майдони бу ерда кўп эгилган, Қутблардаги радиологияга қарши муҳофаза қатлами ерни космик таъсирлардан етарли равишда қўриқлай олмайди. Космик таъсир эса қутблар устида ҳароратнинг кўтарилишини вужудга келтиради. Назарияга мувофиқ бу ҳол шимолий яримшарда бўлгани каби жанубий яримшардаги ўрта кенгликларда ҳам исишга олиб келиши керак.

Аммо, ер шарининг қуёшга нисбатан оғиш бурчагининг табиий равишда ўзгариб туриши кичик бир фактор бўлиб кўринса ҳам, лекин у ҳар ҳолда табиатда бор нарса. Аниқ ўлчовлар воситаси билан аниқланадиган бу ўзгариш ер шари иқлимида катта аҳамиятга моликдир.

Космик процессларнинг ер тақдирига ва унинг иқлимига таъсир этиши устида ҳеч қандай тортишув йўқ, лекин атом чангларининг таъсири масаласи мунозарали масаладир.

Тадқиқотчилар жуда кўпдан бери ҳозирги замон жамияти ер тарихининг оралиқ даврида яшамоқда, деб ҳисоблаётирлар. Ана шу даврдан сўнг планетанинг муз қалқонини эритишга олиб келадиган қисқа «иссиқ давр» келади. Кейин янги муз даври бошланади.

«Зарубежом»дан.

Меҳмонларимиз учун

Тошкентга ҳар куни юзлаб меҳмон ва туристлар келади. Улар мамлактимизнинг энг йирик саноат ва маданий маркази бўлган бу шаҳар билан яхшироқ танишишни, унинг диққатга сазовор жойларида бўлишни орзу қиладилар.

Яқинда аэропорт ёшлари — экскурсоводларнинг ташаббуси билан «Аэропорт — шаҳар» маршрути бўйича иккита туристик автобус меҳмонларимиз учун ажратилди.

Шаҳар бўйлаб уюштириладиган ҳар бир экскурсия 6 соатга яқин давом этади. Ана шу вақт ичида турист ва меҳмонлар пойтахтимизнинг янги қурилишлари, унинг кенг майдонлари ва парклари, театр ва маданият саройлари билан танишадилар.

140 МИНГТА ТЎП

Кескин ва қизиқарли футбол ёки баскетбол ўйинларини кўрган киши спортчилар маҳоратига қойил қолади, чиройли комбинация ва гол авторини олқишлар билан табриклайди. Бироқ ҳеч бир ишқибоз ана шу дақиқаларда футбол, баскетбол ёки волейбол тўпини қайси муассасада кимлар тайёрлаганини сира ҳам хаёлига келтирмайди.

Футбол, баскетбол, волейбол тўплари Тошкентдаги тери-галантерия комбинатида ишлаб чиқарилади. Буни билиб қўйсангиз чакки бўлмайди. Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган ана шу комбинатда ўтган йили 66 мингта тўп ишлаб чиқарилган эди. Комбинат коллективи бу йил 140 мингта тўп тайёрлашга аҳд қилишди. Авваллари кўпгина операциялар қўлда бажарилар эди. Эндиликда эса деярли ҳамма жараёнлар автоматлаштирилган. Комсомол ёшлардан Х. Сайидмирзаев, О. Антоненко, К. Эгамбердиев, Т. Тораблина ва бошқалар планларини муттасил ошириб бажариб келмоқдалар. Шунинг учун ҳам улар кўпчиликнинг ҳурматини қозонганлар.

Т. ПЎЛАТОВ.

РЕКЛАМА * ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИЗОР

7 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 11.00 — **Эрталабки гимнастика машғулотлари,** 11.20 — **Ёқимли куйлар** (мактаб ўқувчилари учун). 11.50 — **Каникулнинг биринчи куни** (илмий-оммабоп фильм). 12.00 — **Чўчқа-копилка** (мультипликацион фильм). 12.10 — **Хайрли соатда** (бадиий фильм). 13.45 — **Умумхалқ иши** (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 14.30 — **Ҳаёт чорлайди** (мактаб ўқувчилари учун). 14.50 — **Телевизион фильм.** 15.10 — **Концерт** (ёшлар учун).

Рус тилида: 17.00 — **Қармоқ** киноновелла, болалар учун). 17.15 — **Телевизион янгиликлар,** 17.30 — **Виждон овози** (телевизион фильм). 18.00 **Канадалиликлар куйлайди** (ҳужжатли фильм). 18.10 — **Новости дня** киножурнали **ва Шўх йигитлар** номли кинокомедия. 19.50 — **Биз Саратовданмиз** (эстрада концерти).

20.40 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.45 — **Ойнадан ўпналама** (сатира ва юмор). 21.20 — **Телевизион янгиликлар.** 21.35 — **Бир йилда икки ҳосил.** 21.45 — **И. Жўрабоев** («Қўшиқчи бастакорлар» циклидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/VI да **Чио-Чио-Сан.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 7/VI да **Ишқинг билан,** 8/VI да **Икки билагузук.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Эрканлар неча, бугун ва... — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ИСКРА», (кеч соат 7 гача), НАВОИЙ номли (кундуз 5.20 минутгача).

Душанба оғир кун — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 7-40 минутдан), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Ўлим чангалида — «ВАТАН», «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

Зелёнаядаги дангиллама уй — НАВОИЙ номли (кеч соат 6-40, 8-20 минут ва 10 да).

Яланғоч дипломат — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6 ва 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 ва 10 яримда

Хотин кетганда — «ОКТЯБРЬ».

Жунгли — «ВАТАН».

Эрканлар неча, бугун ва... — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Яланғоч дипломат — ТЕЛЬМАН номли.

Минг қиёфага кирган киши — 1 МАЙ номли.

Қўлга тушмас Ян — «УДАРНИК».

Одам-амфибия — «ШАРҚ».

1964 йил 18 июнь кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети ҳузуридаги химия фанлари юзасидан илмий даражалар бериш бўйича бирлашган илмий совет мажлисида (Тарас Шевченко кўчаси, 1-уй акт зали) қуйидагилар химия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

А. А. Зиёев: «4.4' — ва 3.4' — дипиридилларни сульфат кислота билан сульфолаш» деган темада.

К. Г. Нигай: «Висмут, таллий, титан ва баъзи бир бошқа элементларни аниқлаш учун 4—(2—N — метилабазин—азо) — резорцин ва N — ацетилана базинни қўлланиш» деган темада.

Диссертациялар билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 09038. ИНДЕКС 64695.
Нашр. № 1770.